

חג הסוכות
תשפ"ו

הנה הפשטתם צורת הישיבה,
וקלטתם רוח ורצון הישיבה,
ובזה עשיתם לכם חבורה לילך
בעקבות רוח הישיבה,
ובכל מקום שאתם נמצאים
לקחתם זאת כאילו להיות עם
הישיבה בין כתלי הישיבה"

(מרח המשיגה הגדול רבי ירחם לינובין
צוקל ממיר)

גליון שבועי לתלמידי, בוגרי וידידי ישיבת מיר | גליון 597

זמני כניסת ויציאת השבת

ירושלים	17:55	19:06
בני ברק	18:12	19:07
ציריך	18:55	20:00
וינה	18:29	19:55
אנטוורפן	19:13	20:18
פריז	19:11	20:25
לונדון	18:35	19:35

לרגל חג סוכות גליון חג כפול, חגיגי ומיוחד

פרק היסטורי מיוחד - מלווה בתצלומים נדירים - על הקמתו ויסוד הישיבה הק' ע"י
מרח ראש הישיבה הגאון החסיד רבי אליעזר יהודה פינקל זצ"ל בשנת תש"ד - תש"ו

מכתב מרשכבה"ג מרח ר' חיים עוזר גראדזענסקי בשנת תרפ"ז
עבור "מקור התורה הישיבה הגדולה והעתיקה דק' מיר"
פרק מיוחד על עשרה הראשונים לתלמידי הישיבה בירושלים

חג כשר ושמח

דבר הישיבה

הקפות סביב ה'סטנדר'

שח מרח ראש הישיבה שה"ת הגאון רבי חיים שמואלביץ
זצ"ל "כאשר נתבונן בהקפות, את מה מקיפים? ועם
מי מקיפים? נגיע ללימוד חשוב" - כי הנה הכלל הוא
שהדבר שמקיפין אותו הוא העומד במרכז, והוא
החשוב, ולפיכך מקיפין אותו כדי להראות את חשיבותו.

בהושענא רבה עושים הקפות סביב התורה עם ארבעת
המינים שבידינו, ללמדנו כי אנו קשורים ואגודים
במצוות. ביום זה אנו מעמידים את ספרי התורה
במרכז, ומסובבים סביב לתורה, להביע את שייכות
המצוה אשר בידינו אל התורה הזאת, אשר אנו יגיעים
בה מתוך שאיפה ללמוד וללמד, לשמור ולעשות.

למחרת, ביום שמחת תורה, שוב אנו סובבים במעגלים
סביב לבימה, אך לא כיום הושענא רבה, בו הקפנו
במצוות שבידינו את ספר התורה שהנחנו על הבימה,
הרי ביום זה של שמחת תורה אנו מקיפים בספרי
תורה את הבימה אשר עליה אנו מניחים את התורה
בשעת קריאתה.

וזה יש להבין, בשלמא ביום הושענא רבה מקיפים
את הדבר החשוב ביותר את ספר התורה עצמו, אבל
בשמחת תורה אנו מקיפים את הבימה. איזה חשיבות
יש בשולחן המשמש לקרוא עליו?

אלא ממשיך ומבאר מרח הגר"ח שזה בא ללמדנו שכמו
שהושענא רבה אנו מביעים את הקשר שבמצוות
שבידינו עם התורה המוקפת, כך ביום שמחת תורה
אנו מביעים את הקשר בינינו הלומדים אל הסטנדר!
שהרי עיקר תכלית כתיבת ספר תורה הוא כמו שנאמר

מתורת רבותינו

אל תסתכל בסוכה אלא במה שיש בה

מקלם: כל מצבו ומדרגתו של האדם תלויים בגישתו
וביחסו כלפי העולם הזה. אדם הרואה בעולם הזה
קבע ועיקר, על נקלה יבוא לידי חטא. על כן כדי
להינצל מן החטא, ראשית כל על האדם לקבוע
בנפשו כי העולם הזה ארעי ובר חלוף (עכ"ד).

לפיכך נקבע חג הסוכות מיד לאחר יום הכיפורים,
כדי להורותנו שהדרך להינצל ולהישמר מן החטא
שהוא עיקר של יום הכיפורים, היא על ידי עשיית
העולם הזה ל'ארעי' שהוא יסודו ועיקרו של חג
הסוכות.

קול התורה (כרך מ' עמ' קמב); טללי אורות

המשגיח הגה"צ רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל היה
אומה: אנשים נכנסים לסוכה וסוקרים את הקישוטים.
אין ספק שנוי מצוה גדול וחשוב - "זה אלי ואנוהו"
(שמות טו, ב) אתנאה לפניו במצוות (שבת קלג:).
אבל העיקר היא הידיעה שהעולם דירת ארעי
ומסתופפים בצלל דמהימנותא.

משל למה הדבר דומה, לאדם ששמע הספד מרגש
שעורר לתשובה ולחשבון הנפש כי זה כל האדם.
יצא בהתפעלות עצומה: איזה כושר הבעה, איזה
עושר ביטוי! וידען הוא - כמה מקורות הביא,
וציטט בעל פה...

ובהזדמנות אחרת אמה: אמרו משמו של הסבא

לא די בדיעה בלבד - צריך לעשות מעשה

בסוכות תשב... למען ידעו דורותיכם כי בסוכות הושבתי את בני ישראל (ויקרא כג, מב-מג).

אל הסוכה, לשבת בה, לאכול ולשתות בה וללון
בה שבעה ימים ושבעה לילות, ולהתבונן היטב
בהשגחת השי"ת.

מליץ יושר (להג"ר ראובן מלמד זצ"ל)

המשגיח הגה"צ רבי יחזקאל לוינשטיין היה אומה:
לא די במסורת אבותינו "כי בסוכות הושבתי את בני
ישראל בהוציא אותם מארץ מצרים". כדי שהדברים
יתיישבו בלבנו, צריך האדם מיישראל להיכנס בעצמו

הלימוד בעיון כגופה של סוכה

בסוכות תשב... שבעת ימים (ויקרא כג, מב).

מדמדמו מילתא לימלתא, והוא מצטער בזה והאוויר
יפה להרחיב דעתו עיי"ש, ומבואר מכלל דבריו
דבלימוד בעיון פטור מן הסוכה מצד פטור מצטער.
ומציאה גדולה מצא הגאון רבי אליהו ברוך פינקל
זצ"ל ר"מ בישיבה בדברי "בעל העקידה" בפרשת
אמור (שער ס"ז, קכב א), דבר נפלא עד מאד ומצוה

בגמ' סוכה (דף כ"ח ע"ב) הביאו סתירה אם צריך
ללמוד בסוכה או לא, ומסיק בגמ' לא קשיא הא
במגרס הא בעיון, ופירש רש"י דלמגרס גמרא
הברורה לו כבר צריך סוכה, אך לעיון חוץ לסוכה,
דלימוד בעיון בעי צילולא וישוב הדעת, דהוא טורח
ואינו בא אלא בדקדוקי שלמדין מתוך דברי משנה

מתורת רבותינו

דבר הישיבה

"ללמדה את בני ישראל", ולכן כאשר הוא מונח על הבימה לשם קריאה אז הוא עיקר התועלת מהספר, ולכן אנו מקיפים את השולחן עם ספרי התורה להראות כי בלי הלימוד תורה על השולחן לא מצינו את תכלית הימצאותם של ספרי התורה המונחים בארון הקודש. (שיחות מוסר)

וכן גם סוכה מקפת לגמרי את האדם, שזו מצוה יחידה שהאדם כולו נכנס בתוך המצוה, וכדמטו בשם הגר"א, אך כל זה נצרך כשהאדם אינו מוקף במצוה, אבל בלימוד התורה בעיון שכל כולו מתדבק בתורה, הרי הוא כבר מוקף בענני כבוד ועל כן אין צריך סוכה.

משלחן רבי אליהו ברוך (פר' אמוה, עמ' ע"ד)

לפרסם, שכתב הטעם דלימוד של עיון הותר חוץ לסוכה, לפי "שהלימוד אשר על זה התואר הוא עצמו גופה של סוכה" עיי"ש בדבריו, ובטעמו זה מצאנו ביאור חדש בדברי הגמ' שלימוד בעיון אינו צריך כלל סוכה, ואין זה מחמת פטור מן חיוב המצוה כדין מצטער מן הסוכה וכי"ב, אלא דהלימוד עצמו הוא גופה של סוכה.

ובכוונת הדברים ביאר הגר"ב, דהנה שורש מצוה סוכה הרי הוא זכר לענני כבוד שהקיפו את ישראל,

שמחת תורה

מה לחש מרן המשגיח באזני הבחור שלמד בעת ההקפות

שנה אחת, בעיצומן של ההקפות בישיבת מיה, עזב פתאום מרן המשגיח רבינו ירוחם זצ"ל את מקומו הקבוע שעל הבימה, שממנו היה מנצח על שמחת ההקפות, וניגש אל אחת מפינות האולם. שם ישב אחד הבחורים מול גמרא פתוחה ולמד. כל הנוכחים הביטו במחזה החריג, ואולם הבחור היה שקוע

בלימודו ולא הבחין בנעשה. רבי ירוחם הניח את ידו על כתפו, והבחור הסב את מבטו ונחרד למצוא מולו את המשגיח בכבודו ובעצמו. הוא קם ביראת כבוד ומרן המשגיח לחש דבר מה באוזנו וחזר לכימת ההיכל.

הבחור סגר מיד את הגמרא והצטרף למעגל הרוקדים. לאחר מכן סיפר שהמשגיח אמר לו: "בעיניי, מי שלומד בשעת ההקפות בשמחת תורה דומה למי שרוקד כל השנה בשעה שצריך ללמוד".

מה אמר מרה"י לבחור שעמד בצד בעת ההקפות

סיפר מורנו ראש הישיבה הגאון רבי רפאל שמואלביץ זצ"ל, שנה אחת ביום שמחת תורה ראיתי בחור שעומד מן הצד עצוב בשעת ההקפות, ניגשתי אליו ושאלתי אותו מדוע אינו משתתף בריקודים יחד עם כל הקהל, ענה לי הבחור וטענתו בפיו: כיצד אוכל לשמוח בשמחת התורה, מה בכלל אני יודע מן התורה הרחבה מני ים, כמה כבר למדתי ממנה?

אמרתי לו: משל למה הדבר דומה, לאדם שהרויח בהגרלת הלוטו בסך מיליון דולר, והפרס הגדול היה בסך עשרה מיליון דולר, והנה הוא יכול לשמוח על כך שהרויח סכום עצום של מיליון דולר, ויכול להצטער מאידך על שנשטטה ממנו הזכיה הגדולה בסך עשרה מיליון.

וכמו כן הוא הדבר כאן, אף שהצער המקנן בלבך על אי ידיעת התורה הוא נכון וראוי, אך מכל מקום

ודאי ישנם שני מבטים על כל נושא, וכל דבר יפה בעתו, בכל השנה יש לך לראות ולהתבונן כמה חסר לך בלימוד התורה, ולעשות מאמצים להשיג כמה שיותר, אבל עכשיו בשמחת תורה זהו הזמן לשמוח במה שיש לך, ולכל הרגשה זמן לעצמה, לכל זמן ועת - עת ספוד ועת רקוד.

ליקוטי חכמה ומוסר (עמ' קנ"ד)

סוד שמחת התורה

הגר"ח ברים זצ"ל (מרבח חיים מועדים, פ"ח) הביא בשם ראש ישיבת סלבודקא הגאון רבי אייזיק שר זצ"ל לבאר את ענין שמחת עסק התורה. והמשיל זאת לכן מלך שיצא מבית אביו והרחיק עד למקום הנמצא מהלך ג' חודשים מעירו. ישב הבן בעיר הרחוקה, וליבו מלא געגועים לאביו וצפיה ליום בו ישוב ויתראה עמו. בעבור הזמן רבו געגועי האב לבנו, ויכתוב לו מכתב ובו כתב על אהבתו אליו, וכמה קשה עליו הפרידה ממנו. נתן המלך את המכתב ביד ציר נאמן, ושלחו להביאו לבנו. כשהגיע השליח אל הבן, וסיפר לו כי באמתחתו מכתב מאביו, שמח הבן עד מאד והתחנן לפני השליח שימרה ויביא לו

את המכתב שבכליו. אמר לו השליח, וכי מה מקום יש להתלהב מן המכתב, הרי מכתב ישן הוא שנכתב כבר לפני חדשים רבים. מובן מאליי כי בן המלך לא שעה אליו וישב לקרוא את המכתב בשקיקה מרובה, תוך שהוא מתענג על כל תיבה ותיבה מדברי אביו כאילו נכתבה בו ביום. אין לתאר ואין לשער את רוב אושרו של הבן ביום זה!

הנמשל בזה הוא לימוד התורה, שהרי נאמר (שמות לב, טז): "והמכתב מכתב אלהים הוא חרות על הלוחות", ומבואר שהתורה עצמה נקראת 'מכתב': אם נשים את ליבנו את הידיעה שהקב"ה בעצמו כתב 'מכתב' זה, תתעורר בנו שמחה עצומה בלימוד

התורה מידי יום ויום. אף שהתורה נכתבה בימי מתן תורה לפני כמה אלפי שנים, מכל מקום מחמת גודל אהבתנו אליה הרי היא בעינינו כאילו ניתנה היום, והיא חרותה בלבינו יום יום כאילו נכתבה זה עתה. כמו שכתב רש"י (דברים כו, טז): "בכל יום יהיו בעיניך חדשים כאילו בו ביום נצטו עליהם".

אמנם פשוט שאדם אינו יכול להגיע לידי שמחה עצומה זו, אלא אם הוא שוקע בה כולו בעומק עיונה של תורה. רק כך הוא יכול להיווכח באמת עד כמה דברי התורה מתוקים ונפלאים, וכחדשים ממש.

שיחות רבי נתן צבי - פר' אמוה

פרשת וזאת הברכה

כשהתורה עיקר אצל האדם ומחבבה הרי היא בגדר ימין

ימינו אש דת למו (לב, ב). לפי שהוא דרך חיבה, כדכתיב (שיר השירים ב, ו) וימינו תחבקני. (חזקוני)

בביאור הדברים אמר מורנו ראש הישיבה הגאון רבי אריה פינקל זצ"ל בטוב טעם, התורה ניתנה לישראל בימין, שהוא העיקר ודרך חיבה, והכוונה בזה להורות שעיקר נתינת התורה היתה לטוב לנו,

ולא לצורך מטרה נוספת, כי אילו היה הדבר כן אזי נתינת התורה היתה כבר בגדר שמאל, שאין הנתינה עיקר אלא מעורבת בה גם כוונה אחרת. וכן איתא בגמ' (שבת דף ס"ג ע"א) על הפסוק (משלי

ג, טז) "אורך ימים בימינה בשמאלה עושר וכבוד", והקשו בגמ' אטו בימינה אורך ימים איכא, עושר וכבוד ליכא, אלא למימינייהו בה אורך ימים איכא וכל שכן עושר וכבוד, למשמאיליהו בה עושר וכבוד

מתורת רבותינו

אלא העיקר אצלו היא המטרה שלשמה הוא לומד, זוכה אמנם לעושר וכבוד, אבל אורך ימים ליכא.

בהר יראה (מאמר מ"ט)

היא בגדר ימין. אם אין לו מחשבות ורצונות אחרים כשמקיים אותה, זוכה לאורך ימים ושכרו מעל שמים, אבל כאשר התורה אצלו היא שלא לשמה כיזו השמאלית שאינה עיקר, וכן לימודו אינו עיקר,

איכא אורך ימים ליכא. ופירש רש"י: "מיימינים בה עוסקין לשמה, משמאלים שלא לשמה".

מבואר א"כ דהגדרת ימין היא על דבר שהוא עיקר, ולכן כשהתורה היא עיקר אצל האדם ומחבבה הרי

כריתת ברית עם התורה - בקפיצה בבת אחת

תורה צוה לנו משה מורשה קהילת יעקב (לג, ד). אל תקרי מורשה אלא מאורשה. (ברכות נז, א)

גילוי עריות! וכשם שנישואין מבטאים קפיצה בבת אחת, כך הם חיי התורה, ישנו רגע אחד, רגע נשגב ומרומם, ביום עומדו על דעתו, כאשר הניק וחכים נכנס בברית עם התורה הקדושה, ואי אפשר שינשא עם עצמועיו...

והוא מתרץ לה, אכן כך היא דרכה של תורה! כריתת ברית עם התורה היא כמעשה קנין של נישואין, אל תיקרי מורשה אלא מאורשה, קשר הנישואין הזה מחייב כל כך עד שאמרו חז"ל (סנהדרין דף נ"ט ע"א) שעכו"ם העוסק בתורה מחויב סקילה, משום

שאל מרן ראש הישיבה שה"ת הגר"ח שמואלביץ זצ"ל בשיחותיו, מדוע אין חינוך הבנים לתורה נעשה בצורה הדרגתית, מדוע זה עוקרים ילד בהינף יד ממשחקי הניקות ומושיבים אותו היישר על יד הסטנדר בעומקה של סוגיא?

זיכוי הזולת גדול יותר ממעשה האדם עצמו

יחי ראובן ואל ימות וגו', וזאת ליהודה ויאמר שמע ה' קול יהודה (לג, ו-ז).

הוא הקב"ה לא יגורר רע אלא טוב. ומכאן למדנו חידוש נוסף, שלא רק האדם המלמד ומוכיח את חבירו מדרגתו גדולה כל כך, אלא אפילו באופן כזה שיהודה לא דיבר כלל עם ראובן ולא הוכיחו בשום דבר, אלא שראובן התעורר לכך מעצמו, לאחר שראה את הודאתו של יהודה, ולמד מזאת שראוי להודות על חטאו בפני הרבים, וזכות זו שוקלת ומכריעה יותר מכל מעשיו הגדולים של יהודה עצמו, ואף מההודאה של יהודה.

היתה גבורה נפשית עצומה, שהסב בכך לעצמו בזיון גדול ונורא, ללא שום דמיון להודאתו של ראובן, ולא עוד אלא שבהודאתו הציל שלש נפשות ממותה, ומדוע לא תהא הודאה זו לכשעצמה זכות מספקת בכדי להציל את יהודה מהדין, ולמה הוצרך יהודה דוקא לזכות זו שהוא גרם להודאתו של ראובן?

אלא מכאן אנו רואים שזיכוי הזולת גדול יותר ממה שעושה האדם בעצמו, וגרמא זו שגרם לראובן שהודה יש לה ערך בלי גבול עוד יותר מהודאת עצמו, כי הגורם טובה לחבירו, וכל שחבירו נתעלה על ידו, הרי הוא נקרא "טוב", שהרי הטוב בא על ידו, ובכך זה הוא זוכה להכנס במחיצתו של הקב"ה, כי צדיק

אמר ר' שמואל בר נחמני אמר ר' יוחנן מאי דכתיב יחי ראובן ואל ימות וזאת ליהודה, כל אותן שנים שהיו ישראל במדבר היו עצמותיו של יהודה מגולגלין בארון, עד שעמד משה ובקש עליו רחמים, אמר לפניו רבש"ע מי גרם לראובן שהודה - יהודה (שהודה במעשה תמה, רש"י) וזאת ליהודה, מיד שמע ה' קול יהודה. (סוטה דף ז' ע"ב)

הקשה מרן ראש הישיבה שה"ת הגר"ח שמואלביץ זצ"ל, הנה יש להתבונן טובא, בשעה שעמד משה לבקש רחמים על יהודה האם לא מצא עליו זכות אחרת רק הזכות שגרם לראובן שהודה, וכי הודאתו של יהודה בעצמו מילתא זוטרתא היא? והרי בהודאתו

שיחות מוסר (עמ' ת"ב, תמ"ט); מעדני שמואל הקדמה (עמ' ז)

מבאר רבותינו

דברי התעוררות ממרן רה"י הגאון רבי נחום פרצוביץ' זצוק"ל בענין שמחת יום טוב שנאמרו במסירות נפש בסוכת הישיבה הק' בשמחת בית השואבה חוה"מ סוכות שנת תש"מ

להרבות שמחה של מצוה.

ומעתה יש לנו ללמוד עוד, דהתורה עצמה הרי היא השמחה היותר גדולה, ומה אם עבודה של אחת המצוות היא שמחה, התורה עצמה לא כל שכן שהיא השמחה הגדולה ביותר.

עוד מעט מתחיל הזמן, עוד מעט ניכנס לשמחת תורה, ואחריו אנו נכנסים לזמן חורף, ובזה הרי נכנסים לשמחה של מצוה. נכנסים לישיבה - זוהי שמחה של מצוה. כשמתקרבים לזמן, שבו נתחיל ללמוד מסכת חדשה, הרי זו שמחה של מצוה, זוהי שמחה של התורה עצמה.

בנין נחום (עמ' תק"ע)

נדרש מכאן מצות שמחה. ואף שאמנם לשון הכתוב הוא ושמחתם, אך הרי הוא נדרש בגמ' על לולב, ומנא לן דין מיוחד של שמחה.

והמבואר מזה, מהו חיוב שמחה בחג, שהשמחה צריכה להיות שמחה של מצוה, ומה שכתוב בתורה ושמחתם הכוונה לשמחה של מצוה. והיינו שבדאי עיקר הכתוב הוא על מצות לולב, אך התורה קראה לזה בלשון ושמחתם, כי על ידי הלולב מתקיים שמחה של מצוה. ונתבאר מזה שהשמחה של מצוה היא ענינו של חג הסוכות.

והנה הרמב"ם ז"ל כתב שם (הל' ט"ו) "השמחה שישמח האדם בעשיית המצוה ובאהבת הא-ל-שצוה בהן, עבודה גדולה היא", הרי ששמחה של מצוה נקראת עבודה. וא"כ זוהי עבודת חג הסוכות,

בדברי התעוררות שאמר מרן ראש הישיבה הגר"נ פרצוביץ' זצ"ל בסוכת הישיבה הק' בשמחת בית השואבה - חוה"מ סוכות שנת תש"מ, נשא מדברותיו על מהותה של השמחה בחג הסוכות, וכה היו דבריו:

כתב הרמב"ם (פ"ח מהל' לולב הל' י"ב) "אף על פי שכל המועדות מצוה לשמוח בהן, בחג הסוכות היתה במקדש יום שמחה יתירה, שנאמר (ויקרא כג, מ) ושמחתם לפני ה' אלקיכם שבעת ימים", ולמדנו מדבריו, שיש דין מיוחד של שמחה בחג הסוכות, ומקור דין זה הוא מן הכתוב ושמחתם לפני ה' אלקיכם.

ולכאורה צ"ב, שהרי בגמ' (סוכה דף מ"ג ע"א) דרשו כתוב זה דושמחתם לפני ה' אלקיכם על לולב, שמצות לולב במקדש היא שבעת ימים, וא"כ איך

למען ידעו דורותיכם

הקמת הישיבה מחדש בארץ הקודש לאחר השואה הנוראה

פרק היסטורי מיוחד - מלווה בתצלומים נדירים - על הקמתה ויסוד הישיבה הק' ע"י מרן ראש הישיבה הגאון החסיד רבי אליעזר יהודה פינקל זצ"ל, בשנת תש"ד - תש"ו.

רקע והקדמה קצרה

מבחורים בודדים, אותם "נחשונים" שהסכימו להצטרף ולעבור לישיבה החדשה. לאחר לבטים וספיקות קשים, נבנתה אימפריה רוחנית ענקית, המאירה כיום לכל העולם כולו.

ביריעה שלפנינו, נכון אלומות אור על עשרה מבין התלמידים הראשונים, אותם נחשונים אשר זכותם הייתה גדולה בהקמתה מחדש של ישיבת מיר בארץ הקודש.

נדגיש ונציין, כי רשימת המייסדים רחבה וכוללת עשרות תלמידי חכמים ואברכים שמסרו נפשם למען הקמת הישיבה. במאמר זה בחרנו להאיר רק את חלקם, ובעזרת ה' עוד חזון למועד להזכיר גם את שאר הדמויות שפעלו במסירות אין קץ.

בד בבד עם המאמצים להביא את בני הישיבה, החליט להקים את הישיבה מחדש. בשנת תש"ד, בעת ששרידי תלמידי הישיבה היו במסעם המפרך בשנחא, החל מרן ראש הישיבה זצ"ל לפעול למען הקמתה מחדש של הישיבה בארץ הקודש.

במבט לאחור, כשמעלים בדמיון את ישיבת מיר כיום, הגדולה בתבל, קשה להאמין כיצד נראו ימיה הראשונים על אדמת הקודש. קשה לדמיון את ראש הישיבה, ענק בתורה ובהנהגה, מסתובב בין הישיבות המעטות של אותם ימים ומשכנע בחורים יחידי סגולה לעקור ממקומם, לעבור ללמוד בבית המדרש החדש שבירושלים.

זו הייתה המציאות, ומרן ראש הישיבה לא נרתע ולא הרים ידיים. אבן אחר אבן, נבנה מפעל התורה.

בעת שמלחמת העולם השנייה איימה למחוק את עולם התורה באירופה, נשא מרן ראש הישיבה, הגאון החסיד רבי אליעזר יהודה פינקל זצוק"ל, את גורל ישיבת מיר על כתפיו. מתוך מסירות נפש עליונה למען תלמידיו, קיבל רבינו החלטה מכרעת: לעלות לארץ הקודש ולפעול משם במלוא המרץ להשגת סרטיפיקטים, אשרות כניסה, עבור כלל בני הישיבה. במעשה זה, הניח את היסוד להצלתה של הישיבה ולהקמתה מחדש בציון.

היה זה בתחילת שנת ת"ש. תחנתו הראשונה היתה בבית בנו בכורו מרן המשגיח רבי חיים זאב פינקל בתל-אביב. כבר בימים הראשונים לבואו החל לפעול בקדחתנות להשגת האשרות. אך מאמציו לא הניבו פירות (כפי שהארכנו באריכות בגליון של סוכות אשתקד).

פרק א' - הקמת הישיבה בשנת תש"ד-תש"ו

ישיבת "מאור התורה" בירושלים

הישיבה "מאור התורה" שבירושלים הצליחה לרכז חלק חשוב מספר צעירי בני הישיבות אשר בירושלים הזוכים בשיקור קצומה וקולות בסעלות התורה, האברכים שחלשים בארבע חמש שנים כבקיאות יסודית בכל החסידות וזוהקים בשיטת ליסוד של חבנה סקופה. שקורים בתורשי תורה ופולני דאורייתא בקלי חוכן רחב נאמים קיי בני הישיבה מיר שבוך בשבוק. התורבת החורנית סתנהל קיי הגאון הנודל הספורס רבי אליעזר יודא פינקל שלישיא רים וישיבת מיר. ראויים הם אברכים יקרים אלה להספיק סקיקי התורה.

את הרבים".

בסגנון דומה, סיפר גם רבי מנדל אטיק זצ"ל שהיו להם שני ספקות עיקריים: האם תוכניתו של מרן ראש הישיבה הגרא"י פינקל תצלח, והאם לעזוב את ישיבת 'עץ חיים', שחלק מהנהלתה התנגד לעזיבתם.

כדי להכריע, הם יצאו למסע ארוך ומפרך לבני ברק, כדי לשאול את החזון איש. הדרך לעיר בני ברק לא הייתה פשוטה כהיום. לאחר נסיעה שארכה שעות ארוכות, הגיעו הבחורים אל מעונו של גדול הדור.

מעניין לציין סיפור שרבי נחום ברגמן אהב לספר על הביקור: התלמידים הצעירים, שמעולם לא ראו את זיו פניו של מרן החזון איש, דפקו בטעות על דלת ביתו של אחד השכנים. בעל הבית, שהיה

גרעין הבחורים שפתחו את הישיבה היו בחורים מובחרים שהגיעו מיישיבת 'עץ חיים' בראשות הגרא"ז מלצר זצוק"ל. המעבר מיישיבת 'עץ חיים' לייסוד ישיבת 'מיר' לא היה פשוט. הגאון רבי אפרים בורדיאנסקי זצ"ל שנועד לשמש כר"מ בישיבה הוא שהביא את דבר פתיחת הישיבה לטובי תלמידיו שעברו תחתיו ב'עץ חיים', והדילמה שניצבה בפניהם הייתה גדולה.

אחד התלמידים, רבי נחום ברגמן זצ"ל, סיפר על הלבטים הקשים שעמדו בפניהם: "קיבלתי את ההזמנה להצטרף לישיבה החדשה, אך חששתי שמא לא תצלח. יתר על כן, תהיתי האם זה הוגן כלפי האילן המפואר שבו גדלנו, ישיבת 'עץ חיים', לעבור לישיבה חדשה שעומדת לקום. מאידך גיסא, ידעתי שזו זכות עצומה לתת יד להקמת ישיבה חדשה, לזכות להימנות על עשרת הראשונים ולזכות בכך

סדר הלימוד בישיבה החדשה

קול התורה החל להישמע בהיכל אחד מבתי הכנסת הישנים בשכונת 'משכנות שאננים' בירושלים, בתחילה היו אלה רק התלמידים הראשונים שהתאספו מהישיבות שבארץ הקודש, הישיבה המקורית עדיין הייתה על אדמת שנחאי שביפן. לאחר שנים אחדות הגיעו חלק מהפליטים אל ארץ ישראל וחלקם הפליגו אל ארצות הברית.

עם היכנסם לישיבה החלו לשמוע את שיעוריו המאלפים של הר"מ רבי אפרים בורדיאנסקי זצ"ל.

הבשורה הראשונה היתה תוכניתו של רבי אפרים לסיים את כל מסכת יבמות עד תומה, יחד עם הרצאת שיעורי עיון על כל הסוגיות, אחת מהן לא נעדר. סדר לימודם היה נוקשה ביותר, כאשר מיד עם סיום תפילת שחרית בשעה 8 ואכילה חטופה של פת שחרית, נכנסו לשיעורו של רבי אפרים בשעה שמונה ורבע, ושמועו שיעור רצוף של שלוש עד ארבע שעות.

סגנון שיעורו היה חידוש מרנין בעיה"ק, מאחר שהגיע לכאן מן הישיבות שבארצות ליטא, כתלמיד ישיבת קמניץ. כך העתיק את השמועה על פי כל היסודות מבית מדרשו של הגאון רבי חיים מבריסק, (מענין לציין כי בתקופה זו לא היה בנמצא בכל ירושלים ספרו של הגר"ח רק אצל יחידים ממש כמו אצל הגרש"ז אויערבאך). כך שהלימוד הישיבתי הלהיב את מוחם והגביר את שקידתם, בדרך זו שילוב העיון עם שינון וחזרה מרובה, כאשר הר"מ עצמו חזר עמהם כמה פעמים על שיעורי המסכתא, בנוסף לשקידתם של בני החבורה אשר חזרו על כל מסכת יבמות כ 12-14 פעמים בלימוד בלתי פוסק, קנו את כל המסכתא בשלימותה.

באופן רשמי, נוסד כבר כשנתיים קודם לכן, בשנת תש"ד, כולל לאברכים מובחרים. "הכולל נפתח בביהכ"נ "בית ברוך" בשכונת מאה שערים, הכולל היה משולב ביחד עם הכולל של הגר"ד סוקולובסקי זצ"ל. בין ראשוני הכולל נמנו הגר"ח ברים זצ"ל, הגר"מ הרשער זצ"ל, הגר"מ לנדוי זצ"ל, הגרד"מ קרויזר זצ"ל לימים ר"י סקוירא. בשנה השניה אף הצטרף ללומדי הכולל הגר"י בלוי זצ"ל חבר הבד"צ העדה החרדית, ובשנה שלאחר מכן אף הצטרף הגר"מ ברנדסדורפר זצ"ל ללומדי הכולל.

על התקופה הבאה הרחיב הגר"מ סלנט לספה בשנת תש"ד רכש מרן ראש הישיבה מגרש בשכונת בית ישראל, כחלק מחלומם להקים את הישיבה. הבנייה בפועל החלה רק שלוש שנים מאוחר יותר, בשנת תש"ז. תקופה זו הייתה מאתגרת במיוחד בשל המצב הביטחוני הרעוע והמצב הכלכלי הקשה שגרם לחובות כבדים. בעקבות כך, נאלץ הגרא"י לנסוע לארצות הברית כדי לגייס כספים. הוא שב לירושלים עם מספר תלמידים חדשים ועם הכספים שאפשרו את השלמת הקומה הראשונה של המבנה, שמשמש כיום כחדר האוכל.

בחורים ואברכים החלו ללמוד באולם זה, ובמקביל המשיכו לבנות את בית המדרש. לאחר כשלוש שנים, החלום קרם עור וגידים והישיבה נכנסה למשכנה החדש. ביום ל"ג בעומר נערכה מסיבת חנוכת בית צנועה ועוצמתית בביתו של ראש הישיבה, במעמד מרגש זה, נשא גדולי הדור דברים לכבודה של תורה ולומדיה.

אדם מכובד בעל שיעור שיבה, פתח להם את הדלת, והאורחים הירושלמיים סברו בתמימותם כי זהו החזון איש. הם החלו להרצות בפניו את שאלתם בדחילו ורחימו. לאחר שסיימו, הבין בעל הבית שהשאלה נועדה לשכנו הגדול, חיך והפנה אותם הלאה.

לאחר מכן, עלו הבחורים אל ביתו של החזון איש. הוא הושיב את כולם על ספסל ארוך ושמוע את שאלתם בקשב רב. החזון איש התעניין בפרטים רבים על לימודיהם ב"עץ חיים" והטה את אוזנו להצעתו של מרן הגרא"י.

לבסוף, ענה להם החזון איש (מפי הגאון רבי מנדל אטיק): "רבי לייזר יודל מיינט ניט דוקא די תוכנית, אויב ס'וועט ניט גיין, וועט ער פרובירן תוכנית אנדערע, ער מיינט נאר לערנען בעסער" (רבי אליעזר יהודה אינו מתכוון דווקא לתוכנית זו; אם היא לא תצליח הוא ינסה תוכנית אחרת, כוונתו רק שילמדו תורה טוב יותר). על שאלתם האם לעזוב את ישיבת 'עץ חיים' התחמק מרן החזון איש מלענות, אך גם לא השיב בשלילה. וכך, בתום המסע, נותרו התלמידים עם ידיים ריקות, אך מתוך שתיקתו של החזון איש הבינו שאין כאן בעיה עקרונית. והחליטו שהם אכן עוברים לישיבת "מיר" החדשה.

בשכונת משכנות שאננים

רבי משה סלנט זצ"ל, שהצטרף גם הוא לישיבה, סיפה: "אכן, חבלים נפלו לי בנעימים כאשר זכיתי להימנות על מייסדי הישיבה הקדושה בירושלים עיר הקודש, בשנת תש"ו". באותה תקופה, שכנה הישיבה בתחילה בבית הכנסת של חסידי ויזניץ שב"בתי מילנר" במאה שערים.

ברצוני להוסיף סיפר הגר"מ: בטרם נפתחה הישיבה

תמונות הישיבה באחזה

פרק ב' | עשרה ראשונים

לבו של מפעל התורה הזה.
אין מוקדם ומאוחר בתורה נסדר קורות חייהם
בתמצות לפי סדר הסתלקותם זצ"ל.

ואריות שבחבורה, שהיו מוכנים למסור את נפשם
למען הקמת הישיבה מחדש בארץ הקודש. זכותם
של עשרת הראשונים הללו גדולה, וסיפורם הוא לב

כעת, לאחר שנגענו בגדול המעמד והאתגרים שעמדו
בפני מרן ראש הישיבה, נתעכב על סיפורם של אותם
עשרה תלמידים יחידי סגולה. הם היו אותם "נחשונים"

הגאון רבי ישראל שמעון קירשנבוים זצ"ל ז' אייר תשל"א - נ"ה שנה לפטירתו

ואת עליית על כולנה".

גם לאחר נישואיו ועל אף מחלתו הקשה, המשיך
בשקידתו. את מסירתו העצומה של רבי ישראל
שמעון סיכם בצורה נדירה מרן ראש הישיבה שה"ת
הגאון **רבי חיים שמואלביץ** זצ"ל, בהספדו עליו. רבי
חיים הסביר כי רק לאור דמותו של רבי ישראל שמעון

את התמדתו המופלאה ולומר לה: "אשרי יולדתו".

הצטרפותו לישיבת מיר

בשלב זה, בשנת תש"ו, החל מרן ראש הישיבה
הגאון רבי אליעזר יהודה פינקל זצ"ל לפעול להקמת
הישיבה מחדש. לשם כך, הוא הביא את הגאון רבי
אפרים בורדיאנסקי זצ"ל כראש מתיבתא, והוא החל
לחפש אחר קבוצה נבחרת שתשמש גרעין לישיבה.
רבי אפרים, שזכר לטובה את רבי ישראל שמעון
ובני חבורתו, הציע להם להניח את אבן הפינה של
ישיבת מיר.

התמדתו המופלאה ומורשתו

רבי ישראל שמעון בלט במיוחד בהתמדתו העצומה.
בני החבורה מספרים כי נהג ללמוד שעות ארוכות
ללא שיחה בטלה. בפנקסו נרשמה קבלה שלא לדבר
שום דיבור בטל בהיכל הישיבה, וכשניגשו אליו, היה
משיב במחוות ראש או רושם על פיסת נייר ידיו,
רבי יחיאל זילברברג, הגדיר זאת היטב במאמרו:
"ההתמדה אמנם היתה אז בישיבה בלי גבול בין
כולם, אולם השם 'מתמיד הישיבה' הודבק על ר'
שמעון קירשנבוים ז"ל בבחינת 'רבות בנות עשו חיל

רבי ישראל שמעון נולד בכ"ה באלול תרפ"ו בשכונת
בתי ורשא בירושלים. כבר בנעוריו, עם כניסתו לעול
תורה ומצוות, החלה לבעור בו אש קודש של אהבת
תורה. הוא החליט בנחישות להפריש עצמו מכל ענייני
העולם הזה, ולהשקיע את כל מהותו ונפשו בלימוד
התורה הקדושה.

את לימודיו החל בתלמוד תורה 'עץ חיים', שם למד
אצל מלמדים ורבנים גדולים, ביניהם הגאון רבי
אפרים בורדיאנסקי זצ"ל. שם גם נוצרה "חבורה"
מובחרת של בחורים בני גילו, שחפצו להשתלם
במעלות התורה. חבורה זו, שכללה בין היתר את
הגאונים רבי מנדל אטיק, רבי שלמה יחיאל פרידמן,
רבי נחום ברגמן ועוד, נשארה מאוחדת במשך עשרות
שנים של לימוד בישיבות.

מסירתו של רבי ישראל שמעון הייתה יוצאת דופן
כבר בימי בחירתו. הוא לא הסתפק בסדרי הלימוד
הקבועים, והיה הראשון להיכנס ל'עץ חיים' שעות
רבות לפני תחילת הלימודים. מנהגו היה לטפס על
השער הסגור של הישיבה כדי להיכנס פנימה. כשנודע
הדבר למפקח הרוחני, הגאון הצדיק רבי אריה לוי
זצ"ל, הוא דאג שהשער יפתח מוקדם יותר, כדי לא
למנוע בעד הצורב הצעיר. רבי אריה אף נהג לגשת
אל בית אמו של רבי שמעון, להלל ולשבח בפניה

ניתן להבין את דברי חז"ל "קדושים תהיו - יכול
כמוני? תלמוד לומר 'כי קדוש אני', קדושתו למעלה
מקדושתכם", שכן מסירתו המוחלטת לתורה מתוך
חולי וייסורים הייתה כה עצומה, עד כי נדמה היה
שאפשר להידמות לקדושתו של הקדוש ברוך הוא.
על כך, לדברי, נצרכו חכמינו להדגיש כי אכן קדושתו
ינתרר למעלה מקדושתנו.

ת.נ.צ.ב.ה.

הגאון רבי רפאל דוד אויערבאך זצ"ל כ"ד חשוון תשמ"ח - ל"ח שנה לפטירתו

בקשרי אהבה מיוחדים. כמו כן במשך תקופה למד
בחברותא עם מרן ראש הישיבה שה"ת הגאון רבי
חיים שמואלביץ זצ"ל.

רקם קשר מיוחד במינו עם עוד רבים מגדולי ישראל
שראו בו איש אמון וסוד, הטילו על שכמו מטלות
ציבוריות חשובות והיסטוריות. יחד עם גיסו הגר"ש
שבדרון זצ"ל ועוד עסקנים היה בין מייסדי רשת
שיעורי תורה שאת יסודותיה הניח עם גדולי תורה
תוך כדי שהוא מכתת רגליו במסירות נפש שלא על

בבית אביו הגדול ינק אהבת תורה יראה וקדושה
שהיה ניכרים עליו כל ימיו.

בימי בחירתו למד בישיבת 'עץ חיים'. בעל האבן
האזל" בחור בו כאחד מן הקבוצה המצומצמת של
בחירי בני הישיבות אשר נועדו יחדיו להקים את
יסודותיה של ישיבת מיר, עם הגאון רבי אפרים
בורדיאנסקי זצ"ל, בתקופת זו התעלה מאוד בלימוד
התורה אף נבחן על רוב הש"ס בע"פ אצל מרן ראש
הישיבה הגאון החסיד רא"י פינקל זצ"ל איתו נקשר

רבי רפאל דוד נולד ביום ה' באב בשנת תרפ"ז
לאביו המקובל הגאון המפורסם רבי חיים יהודה לייב
אויערבאך זצ"ל ראש ישיבת שער השמים ללימוד
הנגלה והנסתר/ מנערותו ניכר בכשרונותיו העילויים
ובתפיסתו המהירה ובחריפותו ובהתמדתו, וכן בטוב
לבו ובמידותיו התרומיות.

מנת לקבל פרס.

במסגרת פעילותו בענייני ציבור בין גדולי ישראל התקשר בנפשו עם גאב"ד טשבין זצ"ל וכן עם מרן בעל החזו"א ובעל החזון יחזקאל ועם האדמו"רים לבית גור ובעלזא ועוד גדולי עולם.

עלה על כלנה התבטלותו המוחלטת לפני אחיו הגדול מרן הגרש"ז זצ"ל אשר אהבו אהבת נפש, ונפשו היתה קשורה בנפשו ובהספדו קונן עליו הגרש"ז בבכי תמרורים: "אחי היקר היה גדול בתורה וביראה מרביץ תורה ויראת שמים, היה בעל "מעשים טובים" עשה חסד ביודעים ובלא יודעים, ולפי יכולתו אפשר

להכתירו בתואר "איש חסד".

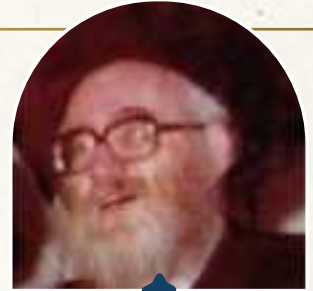
כיהן כראש ישיבת המקובלים "שער השמים" שם התגלה שיפולי אדרתו, גאון מעמיק בקי ומחדש בתורה בנגלה ובנסתר.

פעם אחת ישב בחברת גדולי ישראל, ונזרקה שאלה מפי הגר"י אברמסקי זצ"ל מדוע דוקא באחד מי"ג העיקרים בעיקר האמונה שבו אנו מצפים כל רגע לראות את ביאת משיח צדקינו נאמר בספר דניאל "קץ סתום וחתום". המסובים ניסו לתרץ כל אחד על פי דרכו, ונראה על פניו של בעל החזון יחזקאל שלא נתרצה על שאלתו עד שהגיע זמנו של רבי

רפאל דוד לדבר, וענה אף הוא את חלקו: "אילו היו הדברים לא סתומים וחתומים היה להם דין של דברי תורה, והיו נמסרים בידי החכמים לפרש בזה כראות עיניהם, ודבריהם ודעתם בזה היו במשנה תוקף כדברי תורה. ומדרכה של תורה, שנמסרה לחכמים, ובפסק הלכתם מכריעים גם לבית דין של מעלה, על כן נשארו הדברים סתומים וחתומים בידי ב"ד של מעלה".

חיוך של קורת רוח, והנאה גלויה התפשטה על פניו של בעל החזון יחזקאל, אמה יתית לה, הנחת את דעתי בקושיה שמנקרת בי כארבעים שנה.

הגאון רבי בן ציון בלוי זצ"ל רב ביהמ"ד סטמפורד-היל לונדון ח' אייר תשנ"ה - ל"א שנה לפטירתו

נפטר באמצע דרשתו בוועידת אגו"י באנגליה, כאשר כמעט בתחילת דבריו פתח במילים: "וזאת הברכה אשר ברח משה את ישראל לפני מותו", ובסיום דרשתו אמה: "די אלטע זעלנער גייען אוועק, און מען מוז אוף שטעלען נייע זעלנער" [החילים הזקנים הולכים וחייבים להעמיד חיילים חדשים] במילים אלה כרע ונפל ונפטר לבית עולמו ביום ח' אייר תשנ"ה, ומנו"כ בהר הזיתים. יצא לאור ליקוט מחידושו בספר 'ניצוצי ציון' שנערך ע"י חתנו רבי שמעון פינק.

בשנת תשט"ז נקרא לשמש בראשות ישיבת 'עץ חיים' בקאפעלען-בלגיה, בהיותו באנטוורפן היה מקורב מאד להאדמו"ר רבי איציקל מפשעווארסק וחתנו האדמו"ר רבי יענקל' זי"ע אשר העריכוהו מאד.

בשנת תשכ"ג עבר ללונדון וכיהן שם כראש ישיבת בעלזא. משנת תשל"א היה מראשי ישיבה הרמה בלונדון. ומשנת תשל"ד כיהן כרב בביהמ"ד הגדול גראבליין שם. דיין ומו"ץ ובורר והיה נקרא "החושן משפט" של אירופה. פה מפיק מרגליות, תורת חסד ואמת על לשונו, מיישר עמקים ומאיר נתיבים. מפרי הארץ לגאון ולתפארת.

הרה"ג ר' בן ציון בלוי נולד ביום י"ח כסלו תרפ"ח, ומילדותו נודע כעילוי נפלא. למד בתלמוד תורה עץ חיים ובישיבת קמניץ. שמעו הגיע לאוזני מרן רה"י הגרא"י פינקל שהזמין להיות אחד מראשוני התלמידים בישיבתו. ומאז דבק בו בכל עוז וכמים הפנים לפנים. כן דבק ברבו הגאון ר' אפרים בורדיאנסקי זצ"ל. וכן היה לו קשר מיוחד עם הגאון רבי דוד יונגרייז זצ"ל.

היה מתמיד עצום, בהיותו בישיבה לא היה הולך הביתה כל השבוע והיה הוגה בתורה משבת לשבת.

הגאון רבי יצחק שלמה זילברמן זצ"ל ח"י אדר תשס"א - חצי יובל לפטירתו

באוזני תלמידיו והתבטא בהערצה אודות היראה הזכה והטהורה שפיעמה ברבי אליעזר יהודה והקרינה על התלמידים, כשחיבת המצוות היוקדת בו היתה להם אות ומופת, כשעל כולנה מסירותו הגדולה לרומם התלמידים על במתי ידיעת התורה ודאגתו שיקנו היקף רחב במרחבי הש"ס תוך שהוא מכוונם להגיע לכדי הבנה ישרה ובהירה. בעניין זה סיפר הגאון רבי שלמה פישר זצ"ל רעו מיישיבת מיה, שכשהנהיג רבי אליעזר יהודה שבחרי הישיבה יאמרו חבורות בישיבה הקדושה, היו החבורות של רבי יצחק שלמה לשם דבר, וכבר אז ניכר בכושר הבחנתו הדקה ואיזמל הניתוח החד עמו ניגש לכל נושא.

כשהספידו לפני מיטתו מרן ראש הישיבה הגאון רבי נתן צבי פינקל זצ"ל שהכירו למן צעירותו ועד זקנותו, הגדיר אותו: "הוא היה אישטיק תורה, אישטיק חכמה, אישטיק גדלות בתורה". על הביקוש שבער בעצמותיו להשכיל בחכמה אמר הגרנ"צ: "התשוקה שלו לחכמה, היא למעלה מהשגתו", תוך שהוא מוסיף ומציין כי אכן מכוח תשוקתו הגדולה נתחזקו רבים

שם היה שקדן גדול, וכשעבר לישיבת מיר התעצמה שקדנותו ביתר שאת עד כי נודע לי באותה עת, כי מלבד שקידתו במסכת הנלמדת בישיבה, בחר בו רבי אליעזר יודל ללמוד עמו מדי יום שבעה דפים. עודני זוכר כיצד אנו - חבריו מקול תורה, היינו שחים בהתפעלות על גודל כוחו בתורה, היאך צולח משימה זו ללמוד דבר יום ביומו כמות כזו של דפים בצוואת חדא עם גאון התורה רבי אליעזר יודל".

לאחר עוזבו את הישיבה, בהיותו אברך צעיר, נצרך פעם לטופס המאשר כי למד בבחרותו בישיבה הקדושה. הוא נכנס לרבי אליעזר יהודה שכמובן רשם מייד את האישור הפורמלי, ברם עטו לא נצרה את הערכתו לר' יצחק שלמה והוסיף: "הנני לציין כי בעת לימודו בישיבתנו היה נחשב ממצויני הישיבה, בעל כשרון מופלא ושקדן גדול, והשתלם בלימודו באופן הנעלה ביותר".

וכמים הפנים לפנים, אף ליבו היה מלא אהבה והערכה גדולה לגאון הרב אליעזר יהודה. לימים השמיע זאת

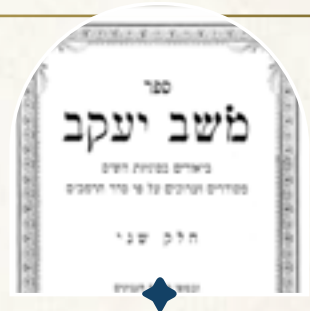
רבי יצחק שלמה נולד בכ' בניסן תרפ"ט לאביו רבי אברהם משה. בילדותו התייתם מאמו, ובשנת תרצ"ד, עם עליית הנאצים לשלטון, היגרה משפחתו לאנגליה, שם נפטר אביו. בשנת תרצ"ט, בהיותו נער צעיר, עלה לבדו לארץ הקודש וגדל בבית דודו.

את לימודיו החל בישיבת "קול תורה", וזכה כי ראש הישיבה הגאון רבי יחיאל מיכל שלזינגר זצ"ל התבטא כי כדאי היה לו לפתוח את הישיבה בשבילו בלבד. בהמשך, הוא עבר לישיבת מיר, שם היה אחד מ"אבני הנדבך" והצטרף כראשון התלמידים עם פתיחתה בארץ ישראל. הוא נקשר בקשר עמוק עם ראש הישיבה, הגאון רבי אליעזר יהודה פינקל זצ"ל, קשר שהוגדר על ידו כ"קשר של נפש בנפש".

עדות מופלאה המלמדת הן על עוצם שקידתו, הן על היקף ידיעת התורה שרכש והן על הערכתו של ראש הישיבה הגאון רבי אליעזר יהודה, שח מיודעו מנוער הרב עזריאל בה: "למדתי עמו בקול תורה, כבר

בנושא זה – תשוקה לחכמה.

אף מורנו ראש הישיבה הגאון רבי אריה פינקל זצ"ל, ידיד נפשו משיבת מים, בכינוס לזכרו תיאר כיצד

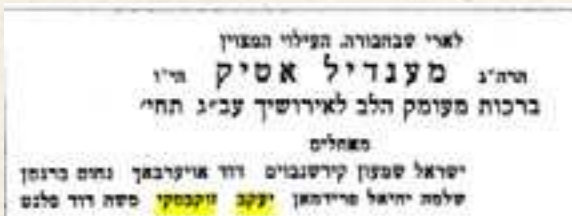
הגאון רבי יעקב זקובסקי זצ"ל מח"ס מושב יעקב וראש כולל הלפרין א' אדר תשס"ד – כ"ב שנה לפטירתו

היה נעים, ולפיכך השתדל כל אברך לומר משהו בעת שנכנס לראש הישיבה, ואף שכל מה שאמרו נחשב לווארט מ"מ חששו האברכים על תגובתו מה שיגיב על הדבר תורה שיאמרו לו. זכורני שאמר לי על אחד מהאברכים שהוא היום מחשובי התח שבירושלים שבא אליו ואמר לו שהחודש אין לו מה לומר, אמרתי לו א"כ למה באתה והוסיף לי שמ"מ נתתי לו את הכסף, כמובן שההכרח לומר איזה דבר חידוש כל חודש וחודש דרבן את האברכים להיות שקוע בלימוד בעיון.

ו) היו גם חלק מהאברכים שדרבן אותם ע"י מבחנים בבקיות של עשרים דפים לחודש, ולהאברכים שבחנם בבקיות היה מעיר שעיקר הלימוד צריך שיהיה בעיון, ולהאברכים שבאו לפניו עם חידושי תורה היה מעיר שבלי ידיעת השם לא נחשב למדן, אבל בדרך כלל היה מעודד כל אברך לפי כשרונו והיה מכבד ומחבב מאוד האברכים השקועים בלימודם.

ז) היה מוצא תחבולות איך לקרר ת"ח יחידים שיבואו אצלו מפעם לפעם לדבר בענינים שחידשו בתורה, ואף תמך בהם בסכום מסוים, וע"י כן הכיר הרבה מהת"ח בין מירושלים ובין ממקומות אחרים ומצא שפה משותפת עם כל חוגי הבני תורה.

ח) דרכו היה להגיב ולהתווכח על כל דבר חידוש שאמרו לו, חוץ מאלו האברכים שבישיבה שהיה רגיל בהם ובהם נהג להגיב רק על עצם דברי החידוש ולא על צדדי הענין, ואח"כ כשנתפרדו נתקיים ואת והב בסופה וגם על כל ספר חדש שהגיע לו היה מגיב אם על תוכן הספר ואם על לשון הספר.

מצטרף לחבריו בישיבת מיר בברכה לידיו הגאון רבי מענדל אטיק זצ"ל לדגל אירוסיו

זכורני שפעם ביקש ממני להתלוות עמו לבקר חולה אחד מגדולי הת"ח שבירושלים, כשבאנו אליו הגיש לראש הישיבה ספר חדש שהוציא אז לאור, ומיד כשפתח את הספר הגיב ראש הישיבה על תוכנו או לשונו, והחולה מנסה לתרץ דבריו ונעשה ויכוח ביניהם וראיתי שהחולה מתאמץ מאוד להשיב דבר. (עיי"ש עוד דברים נפלאים).

מימי בחרותו ועד סוף ימיו היו כל חייו מהות של תורה וגילוי כבודו ית', כשהוא מתבטא עליו: "כולו אמת. כולו אהבת הבריות. כולו צניעות. הוא לא חי לעצמו, הוא חי לכבודו ויתברך". על אהבת הבריות

להשהות את הדברים שצריך לתקן ועי"ז יזכה לאריכות ימים. ע"ז הגיב אב"ד בריסק שכדי לזכות לאריכות ימים מפורש הוא בתורה ובנביאים וכתובים מה צריך לעשות, והתחיל לומר הפסוקים שנאמר בהם לזכות לאריכות ימים.

ג) מטבעו לא היה נואם בפני צבור, חוץ מהשיעורים שהיה אומר בישיבה. זכור לי שני מקרים שדבר לפני צבור האחד בעת שהיה בתחלת בנין הישיבה והיה דחוק בכספים, קרא לאברכים בישיבה לבא אצלו בביתו והתאונן לפניהם על המצב הגשמי הקשה, ושאלו באפשרותו להתחייב לתת חלוקה בזמנו. האסיפה היתה רצינית ובתוך הדברים אמר שהאבא העמיד את הישיבה על בסיס לימוד המוסר, ובהזדמנות זו תבע מהאברכים שיהיו בעת לימוד המוסר בישיבה, אבל התבטא בקול נמוך שהוא לבדו אינו לומד מוסר, ונעשה בדיחותא ובטלה הרצינות שבאסיפה וכמובן שלא נשתנה ענין החלוקה, והמשיך ליתנו בזמנו.

פעם שניה דבר לפני הצבור בעת שעשה מסיבה במטבח הישיבה לכבוד נדיבת בנין הישיבה גברת קויפמן והביא לאורח את משה שפירא מנהיג המזרחי ונאם ראש הישיבה ראשון בהתלהבות והזכיר ענין אשת רבי עקיבא בגמרא כתובות, ואחריו נאם שפירא ואמר בתוך דבריו ראש הישיבה אומר שאינו יכול לנאום והוא נואם טוב יותר מאחרים, ראש הישיבה אומר שאין לו כספים ויש לו כספים יותר מאחרים. יש לציין שבאותו זמן למד בישיבה בנו של אחד מראשי נטורי קרתא, אבל לא העיז למחות נגד הזמנת איש מזרחי למסיבה רק עזה את הישיבה בזמן המסיבה.

ד) מתחלה כשהקים את הישיבה לא היתה הקפדה כל כך, אם בחורים לומדים בבתי מדרש ולא באים תמיד ללמוד בישיבה, אבל בהמשך הזמן הקפיד בדוקא שיבואו ללמוד בתוך כתלי הישיבה. והיו זמנים שבא יום יום בתחלת הסדר לראות מי מאחר בסדרים, ובאלו שהיו פוגע בביאתם מאוחר היה מעיר להם פעם בניחותא ופעם ברוגזה, ולא התחשב בכל אברך שהוא.

ה) חלוקת הכספים לאברכים מתחילה היה ע"י בנו הגר"מ ובהמשך הזמן שהיה הזמן גורם להעלות סכום החלוקה הנהיג שהתוספת או הלק מהתוספת נתן הוא בעצמו, והיה על האברך להכנס אליו כל חודש וחודש כמובן שלהכנס אל ראש הישיבה רק כדי לקחת הכסף ולא לומר חידוש בדבר תורה לא

הגאון רבי יעקב זקובסקי זצ"ל נולד בחודש אייר שנת תפ"ח לאביו רבי שלום משה.

נשא את בת הגאון רבי ישראל לוריא. וכיהן כראש כולל הלפרין בבני ברק כיוכל שנים. חיבר ספר מושב יעקב.

נצטט מזכרונותיו דברים ששמע ממרן ראש הישיבה הגה"ח רבי אליעזר יהודה פינקל בימי לומדו בישיבתנו הק'.

בספר מושב יעקב על מסכת בבא קמא בשלהי ספרו מציינ: "רשימה מזמן היותי לומד בישיבת מיר ירושלים".

וכה כתב: בעת למדי בישיבת מיר במשך שנים זכיתי לידידות וקירבה רבה למו"ר ראש הישיבה הגאון הגדול והצדיק רבי אליעזר יהודה פינקל זצוק"ל והרבה הרבה שיחות היו לי אתו בין בעניני חידושי תורה מאחר שתבע ממני לבא אליו מפעם לפעם להציע לו מה שנתחדש לי בדרך לימודי וגם בענינים שהתרחשו ונתחדשו בעולם התורה מפעם לפעם.

הנני רואה לנכון להעתיק מרשימתי והתרשמתי בכמה ענינים ועובדות מאישיות גדולה ודגולה זו.

א) סיפר לי ידידי וחברי הרה"ג ר דוד אויערבוך ז"ל שראש הישיבה אמר לו שפעם בא אל החפץ חים זצ"ל ואמר לו שרוצה להבחן אצלו, שאל אותו הח"ח באיזה מקום בש"ס יבחן אותו, וענה לו באיזה מקום שירצה ובחנו במשך כל הלילה.

כפי הידוע ביקר ראש הישיבה אצל הרבה גדולים שבזמנו, פעם אמר לי שביקר אצל האבני נזר עוד אמר לי שהיה נוכח אצל מרן הגר"ח מבריסק בעת שאמר סיום בסדר טהרות לפני בעלי בתים, ואמר אז להסביר בענין ספק מת שנמצא ברה"י שפסקין לחומרא שכבר מת ואח"כ כשהוציאו אותו לרה"י פסקין לקולא, ואמרין שהוא חי ואין יתכן שמקודם ברה"י כבר פסקו שהוא מת ועכשיו ברה"י נעשה חי והסביר את הדברים.

ב) היה בידידות גדולה עם מרן אב"ד בריסק ואב"ד בריסק היה מבקרו. פעם נוכחתי בעת שאב"ד בריסק בא אליו לניחום אבלים על אחיו הצעיר הגה"צ ואמר ראש הישיבה שאחת מן הסיבות שנפטרים בגיל צעיר הוא מפני שכל אחד נשלח לעולם שיתקן דבר מסוים, וכשסיים שליחותו ותקן הדבר בא זמנו להסתלק מן העולם (עיין מהדו"ב מהמהרש"א חולין שכ"ב) והיה משתמע מן הדברים שכדאי לו לאדם

הגה"צ רבי שלמה יחיאל פרידמן זצ"ל ט' אלול תשס"ז – י"ט שנה לפטירתו

צריך לחיות כ"עבד ה'", וכל מעשיו יימדדו וייעשו על פי השולחן ערוך, ולא על פי רצונותיו הפרטיים.

דבקות בקיום מצוות וקבלת ייסורים באהבה

דקדוקיו בהלכה היו חלק בלתי נפרד מעבודתו. הוא היה מקפיד לברך מאה ברכות ביום ולוודא שהכוונה היא נכונה. הוא היה מקבל ייסורים באהבה, גם כאשר נאלץ לעבור כריתת רגל. הוא אמר למקורבו כי שמח שזכה לקיים את "בכל נפשך", אפילו בחלק מנפשו. הוא הסביר כי מסירות נפש אינה רק של רגע אחד, אלא גם הייסורים המתמשכים שאדם עובר בחייו.

רעו שלמד עמו מעל ארבעים שנה בחברותא רבי מנדל אטיק, העיד עליו כי היה "גאון באמונה".

אחד מתלמידי החכמים סיפר, שכל סוגיות הש"ס היו שגורות בפיו של רבי שלמה יחיאל, והוא היה מפלפל בהן כאילו עסק בהן ממש באותו רגע. תורתו לא הייתה נפרדת מנפשו, אלא הייתה שזורה בדמו. רבי שלמה יחיאל היה מנותק לגמרי מהבלי העולם ומהחדשות. כשנכנס אליו תלמיד חכם וסיפר לו על עניינים פוליטיים, גער בו ושאל כיצד יש זמן לעסוק בדברים בטלים אלו כשיש עדיין כל כך הרבה מה ללמוד. הוא התפלל תמיד מתוך אמונה שהכל מיד ה' יתברך. הוא היה משנן תמיד את מה ששמע מגדולי הדור, שהרבה מיראת השמים של האדם באה מהדמעות שהשקיעו אימותיהם וסבתותיהם בתפילותיהן על בניהם ונכדיהם. הוא ראה את היראה כיסוד היסודות בעבודת ה'. הוא התבטא כי האדם

מנעוריו אהב רבי שלמה יחיאל את התורה אהבה עזה, והיה הוגה בה תדיה התמדתו המופלאה יחד עם חברותא של למעלה מיובל שנים, הגאון רבי מנדל אטיק, הייתה לשם דבר. הוא ראה את היגיעה והחזרה כעיקר בלימוד, ואמר שמי שאינו חוזר על לימודו, הריהו כאילו מסיר אותו מליבו. הוא עמל ללא לאות, והיה מסוגל להקדיש שלושה ימים שלמים על מנת לפרש היטב את דברי הרשב"א. הוא למד את דרכי הלימוד של סבו, הגאון רבי דוד בהר"ן, שאף הוא היה יושב ובוכה על הגמרא כשהיה מתקשה להבין פירש"י שלמד בעבר.

הגאון רבי נחום ברגמן זצ"ל י"ט אייר תשס"ח – ח"י שנים לפטירתו

על אודות התמדתם בישיבה, סיפר רבי נחום, שבעודו נמנה על ראשוני תלמידי ישיבת מיה הגיע לארץ המשגיח הגה"צ רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל היה זה בתקופת חנוכה, הבחורים הירושלמים היו רגילים להדליק נר חנוכה בזמן שקיעת החמה ולאחר מכן המשיכו ללמוד תמידים כסדרם, אולם המשגיח ביקש להמשיך את המסורת שהייתה בישיבה מאז ומעולם עוד בהיותה על אדמת אירופה שבהגיע זמן ההדלקה, הבחורים לא היו מפסיקים את סדרי הלימוד, ורק לאחר סיום הסדר היו יורדים לקיים את מצוות ההדלקה. למעשה לא נהגו כן הבחורים משום שלא היו רגילים למנהג זה, אולם כל ההדלקה הייתה לוקחת בסך הכל כעשרים דקות, ושוב נפתחו הגמרות במקום שנסגרו, וקול התורה המשיך להדהד בהיכל הישיבה.

רבי נחום היה מזכיר מעשה זה בגעגועים, לאותה התמדה הנפלאה שהייתה נחלתם של בני הישיבה הצעירים.

רבי נחום למד בישיבת מיר גם לאחר החתונה עד שנת תש"כ.

בער כאש לכל דבר מצוה ולכל דבר שבקדושה, והיה מואס מאוד בטפשות עניי עולם הזה, בטחונו בד' היה איתן ועמוק בלבבו, והיה חי בחוש שאין שום דבר בעולם שלא נעשה ע"י בורא עולם, והיה מואס בהשתדלות. ומרגלא בפומיה ההשתדלות האמיתית הוא ע"י תפילה.

תפילתו היתה כמונה מעות ממש, במתינות ובערבות היה משתפך בדמעות לפני קונו, ובמיוחד בעת קריאת שמע שאז היה בוער כאש בעת קבלו עליו עול מלכות שמים, וכל זה שאב מצדיקי הדור הקודם. מסר נפשו להתנהג בכל החומרות, ופעם כשהיה קשה

השיעורים במסכת זו באוזני חוג תלמידיו ובניו, ואחר הצהריים יסמור רבי יושע בער את השיעור לבחורים מישיבת מיה.

ההצעה התקבלה בהתרוממות הרוח הבחורים היו מרוצים מאוד מההזדמנות הנדירה לרכוש את הידיעות החשובות במסכת זבחים, משולחנו של הגרי"ז אשר נחשב למרא דשמעתא.

ברם הרעיון לא יצא אל הפועל רבני הישיבה לא אהבו את המהלך החדשני, והתוכנית נגנזה יחד עם החלומות של הצורבים הצעירים.

כאשר שמע על כך הרב מבריסק לא אמר נואש הוא הציע תכנית חלופית, לימים בזכותה זכו המוניי בית ישראל להיחשף אל האוצר הכביר של לימוד סדר קדשים מבית המדרש הבריסקי.

הרב מבריסק הבטיח שהוא יעביר לרבי נחום וחביריו את מחברותיהם של תלמידיו בהם רשומים החידושים שנאמרו בשיעוריו, את המחברות יקלידו במכונת כתיבה בכמה עותקים לאחר מכן יחלקו ביניהם את העותקים בתנאי שעותק אחד יחזור אליו.

הרב שמעון קירשנבאום לקח על עצמו את המשימה הרב מסר לידי את המחברת של רבי חיים אהרן טורצין גדול תלמידיו, לא ארכו הימים והמחברות הפכו לספר מודפס בכתב סטנסיל, זהו הסטנסיל הראשון שיצא מבית הרב מבריסק ברשותו. אחד העותקים הנדירים קיים עד היום בבית רבי נחום.

בהקלדה היסטורית זו נעשו שישה עותקים, שכן זו הייתה הכמות הרבה ביותר של עותקים שהיה ניתן להפיק מהקלדה. אחת הבחורים חזרו אל הדב כדי למסור לידי את אחד מן העותקים. להפתעתם הוא שאל כמה עלו הוצאות ההדפסה ושילם את חלקו עבור החוברת.

אחד מגדולי ירושלם וטובי בניה, היה הגאון רבי נחום ברגמן זצ"ל מבאי ביתו של מרן הגרי"ז הלוי מבריסק זצוק"ל, ת"ח מובהק, עמל בתורה תדיה, מדקדק בהלכה בכל פרטיה ודקדוקיה, דמות מופת מאנשי ירושלם של מעלה.

רבי נחום נולד בשנת תרפ"ט בירושלם שבין החומות, לאביו הרב יהושע שהיה מיחידי סגולה ומתלמידי מרא דארעא ישראל הגרי"ח זאנענפעלד, ושם גדל ורבות למד ממנהגי גאוני וצדיקי ירושלם שהיה מסתופף בצילם, כגון הגה"צ רבי בצנצין ר' הערש מיכל"ס ועוד, ובמיוחד אצל הגה"צ רבי מרדכי הערים זצ"ל שהיה אצלו כבן בית ממש ולמד הרבה מדרכיו.

רבי נחום בשנות בחרותו למד בישיבת עץ חיים ולאחר מכן היה מראשוני תלמידי ישיבת מיה.

לימוד מסכת זבחים

במהלך הלימוד והעליה במעלות התורה על ספסלי ישיבת מיה, נדברו קבוצה של בחורים יחד עם רבי נחום שחשקה נפשם ללמוד מסכת זבחים מסדר קדשים, כידוע מסכת זו לא נהגו ללמוד בישיבות הליטאיות, את הרעיון העלה רבי נחום מכוח היותו מקורב לרב מבריסק ומשם שאב את השאיפה לזכות לדעת את זבחים ולהיות בקי גם בסדר קדשים.

לצורך זה פנה רבי נחום אל הרב מבריסק לשאול בעצתו, הגרי"ז הביע את שביעות רצונו ממבוקשם והציע להם לשמוע את שיעוריו של בנו הגדול רבי יושע בעה, נראה שהרב תכנן בעצמו לומר את

כזית לחם לאכול סעודת מלוה מלכה, ואף כשניסה נכדו להניאו מזה, עמד על דעתו עד שהביא לו מים ואכל סעודת מלוה מלכה.

עוד לעשות הבדלה, ומיד הבדיל על הכוס, זה היה הדבר הראשון שעלה בדעתו כשהתעורר. כשחלה קשות במעיו והובילוהו לביה"ח בשבת, מיד במוצאי שבת בעודו שוכב על מיטתו פנה אל נכדו, ואמר לו שרוצה מים ליטול ידי, כי החביא בכיסו

עליו ההליכה לביה"ח ורגליו היו נפוחות עכ"ז הלך במסי"נ, וכאילו לא ארע דבר. כשנפל למשכב בחודש אלול תשס"ז, היה זה ביום ששי כשהתעורר מתרדמתו שאל מיד את הסובבים איזה יום זה, וכשענו לו יום שלישי אמר הרי אפשר

הגה"צ רבי משה [דב בן ציון] סלנט זצוק"ל רב קהילת באבוב בירושלים וראש כולל בית הוראה 'רבינו חיים יוסף' כ"ט כסלו תשע"ו - עשור לפטירתו

לראות לא רק את גדלותו של המחבר כי אם גם את זו של בן המחבר.

עוד עסק הרבה בתורתו של זקנו המגיד הגה"צ רבי נטע וייס זצוק"ל ובמלאכה כבירה כינס את הערותיו על אגדות הש"ס בעין יעקב וקיבצם לספר גדול נטעי חמד אשר הגאון זצ"ל נתנם קודם לפרסום בקובצי אוצרות ירושלם

נודע במתק לשונו הזהב ובהזדמנויות רבות היה דורש במקלות עם רב והיה מעורר את קהל שומעיו לשקידת התורה ואהבתה ולעבודת ה' טהורה תוך הקפדה יתירה על שמירת המסורת שהנחילו לנו רבותינו מצוקי ארץ זיע"א

כל ימיו היה דר בשכונת לבתי ברוידא לצידם של גדולי אדירי התורה שגרו אף הם בחצר ידועה זו. כל ליל שבת היה מוסר לשכניו הרבנים הגדולים שיעור עמוק במדרש רבה על סדר פרשיות השבוע. כן למד שנים רבות בחברותא עם שכנו וידידו הגאון הגדול רבי זונדל קרויזר זצ"ל בעל אור החמה.

שימש כנשיא חברה קדישא פרושים בירושלים ועמד על משמר המסורת וההלכה ללא שינויים חלילה. מדי שנה ביום ז' אדר יום התענית של אנשי החברה קדישא היה נושא בפניהם דברי כיבושין והתעוררות.

בשנתיים האחרונות לחייו נחלש, אך המשיך ביתר שאת בעבודת הקודש בהרבצת תורתו ובזיכוי הרבים, ביום רביעי האחרון לחייו, החמיר מצבו והוא הובהל לבית החולים, שם השיב את נשמתו ליוצרה במעלי פניא דשבתא עם דמדומי חמה של כניסת השבת ביום כ"ט כסלו שנת תשע"ו. ת.נ.צ.ב.ה.

אליעזר יהודה פינקל זצוק"ל להימנות על סגל חברות מייסדי הישיבה והיה מששת ראשוני הלומדים בישיבת מיר ומפארי וחשובי הלומדים בה.

בהגיעו לפרקו נשא את זוגתו הרבנית ע"ה בת הגה"צ רבי שלמה ברורמן זצ"ל מגדולי הפרושים בירושלים ומרמ"י ישיבת עץ חיים חותנו זצ"ל שהכירו וחיבבו מתקופת לימודו אצלו לקחו לחתן עבור בתו זוגתו ע"ה עמדה לימינו בהרבצת תורתו ובמסירות נפש בנו בית של תורה מתוך הדחק והעמידו דור ישרים מבורך לשם ולתפארת.

מעת היותו בן כ"ח שנים החל פרק מזהיר בחייו של הרבצת תורה להעמיד תלמידים הגונים אשר התמסר עליהם ככל לבו ובנועם מדותיו המופלאות ובחן אשר הוצק בשפתותיו נקשרו אליו התלמידים באהבה עזה כאשר העניק להם מלא חפניים תורה ויראת שמים.

בשנת תשכ"ט ייסד והקים את ישיבת רבנו חיים יוסף בית הוראה בירושלים כאשר עד יומו האחרון כיהן בראשות הישיבה שם נקבצו סביבו אברכים חשובים ומופלגים מבני ירושלים שבצילו ובהדרכתו של הגה"צ המנוח זצ"ל נתעלו מאד בלימוד תורתם ורובם מכהנים כיום כמורי הוראה ומרביצי תורה נודעים לתהילה.

היה מיוחד להפליא במצוות כיבוד אב כאשר קיים בהידור רב מכבדו בחייו מכבדו במותו, היה מסור בכל נפשו לתורת אביו הגדול זצוק"ל ועסק הרבה בההדרת והפצת ספריו הנודעים באר יוסף על התורה כאשר חלקו הרב ניכר בספרים הללו. אחד מגדולי הדור המליץ פעם באוזניו שבספרי באר יוסף נוכחים

הגה"צ רבי משה דוב סלנט זצ"ל נולד בה' טבת תרפ"ט, לאביו הגדול הגאון רבי יוסף צבי סלנט זצוק"ל בעל באר יוסף ומגדולי קרתא דשופריא שהיה חתנו של מגיד המישרים הירושלמי הגה"צ רבי נטע צבי ווייס זצ"ל.

שמו בן ציון ניתן לו ע"י אביו כסגולה לאריכות ימים, אחרי שכמה מאחיו שנולדו לפניו נפטרו ל"ע בילדותם, ואכן זכה לשיבה טובה בבריות גופא.

במעליו יתנכר נער, וכבר בנעוריו בעת למד בת"ת עץ חיים ניכרו בו כשרונותיו הברורים ואהבת התורה שפיעמה בו, והיה אהוב להפליא על מוריו ומחנכיו שראו בו נטע שעשועים והועידוהו לגדלות.

בסעודת הבר מצווה שלו נכח ראב"ד ירושלים הגר"ר בענגיס זצוק"ל, שהיה שכנו וידידו הקרוב של אביו הגה"צ רבי יוסף צבי סלנט. בהכירו את הנער וכשרונותיו הברורים שהם במקום במשך שעה ארוכה, והאזין לדרשת הבר מצוה מתחילתה ועד סופה, לימים גם סידר הרב בענגיס חופה וקידושין בחופתו המנוח הגה"צ זצ"ל.

בבחרותו למד בישיבת עץ חיים שם למד תורה מפי ראש הישיבה הגר"ז מלצר זיע"א בימים אלו שקד על התורה ועלה ונתעלה בשקידתו העצומה בהיותו מנותק מכל הבלי העוה"ז והיה שקוע בתורה ועבודת השי"ת בצילם של רבותיו ולאורו של אביו הגדול זצ"ל בו ראה את רבו המובהק.

בעת ייסודה של ישיבת מיר בירושלים בשנת תש"ו בהיותו בן י"ז שנים נקרא על ידי מרן הגאון רבי

רבי יחיאל זילברברג זצ"ל בעל מנחת יחיד על מנחת חינוך י"א תמוז תשפ"א - חמש שנים לפטירתו

מגדולי הקהילה החרדית בעיר פויזן, ועל שמו נקרא רבי יחיאל. בשנת תרצ"ג, עם עלייתו של היטלר ימ"ש לשלטון בגרמניה הנאצית, החלו רוחות האנטישמיות לנשב בעוז. הנאצים ריססו כרוזים עם הכיתוב "יודן

לייב זילברברג זצ"ל. אביו, מנשואי הפנים בקהילה החרדית בעיר, שימש כאחראי על ענייני כשרות ושאר צורכי היהדות. אמו, האשה החשובה מרת שרה ע"ה, הייתה בתו של הגאון רבי יחיאל גלוסקינס זצ"ל,

רבי יחיאל נולד ביום הכיפורים תרפ"ח בעיר ברסלאו שבגרמניה, לאביו הגאון רבי מאיר זאב ב"ר יהודה

ליבו דבר טוב לחבר ספר מנחת יחיד, הכולל הערות וחיידושים על סדר דברי המנחת חינוך ונושא ונותן בדברים הנידונים בו, בדרכים ישרים ונכונים, ומעורר הערות והארות חדשות בעניינים הרבה ויהי לתועלת הרבה למעיניים בדברים, ובזה אברכהו שהשי"ת יאז בעזרו שיוכל להמשיך לשקוד בתורה הקדושה מתוך הרחבה, ויוסף לחדש חיידושי תורה ולהפיצם על פני תבל לתפארת תורה ולהאדירה. הכותב וחותם לכבוד התורה ולומדיה."

עבודת התפילה שלו הייתה בחמימות רבה. הוא שפך את לבו לפני קונו כבן המתחטא לפני אביו. כל מילה אמר כמונה מעות, וקריאת שמע שלו הייתה לדוגמה של רטט אימה ויראה, בררת ובזיע, וכל פעם נראה היה כאילו זו הפעם הראשונה שקורא קריאת שמע. בשנת תשכ"ג נתמנה כבעל קורא בישיבה הקדושה, כאשר הוא ממלא את מקומו של הגאון רבי שמואל דוד מונק זצ"ל, שנסע אז לשמש כרבה של הקהילה החרדית בחיפה. מאז החזיק בתפקיד זה כל ימיו, עד כשנה לפני פטירתו, בהיותו הבעל קורא הקבוע בהיכל הישיבה מדי שבת ויום טוב, כל שני וחמישי ובתעניות ציבור.

הוא הצטיין גם בעמוד גמילות חסדים. במשך תקופה של כמה שנים ניהל גמ"ח הלוואות בחפצו לסייע לאברכים במצוקה כספית. וכמובן, תורת החסד שלו התבטאה גם בהקדשת זמנו ללמוד עם צעירי הבחורים ועם באים בימים שביקשו ללמוד עמו בחברותא, והכל בשמחה ובחפץ לב.

זכה לשיבה טובה ונסתלק בשנתו הצ"ד. בהלוויה שיצאה מיישיבת מיר השתתפו המונים מבני ירושלים. הספידו מורנו הגאון רבי יצחק אזורי שליט"א, מורנו המשגיח הגאון רבי בנימין פינקל שליט"א, ובנו הרה"ג רבי צבי זילברברג שליט"א, בדרכו ליד חלקת אביו בהר הזיתים.

שימש כמסדר הקידושין שלהם. בחתונה השתתפו מרן ראש ישיבה הגה"ח רבי אליעזר יהודה פינקל זצ"ל והגה"צ המשגיח רבי יחזקאל לווינשטיין זצ"ל, שכובדו בקריאת הכתובה וברכות שבע הברכות. יחד הקימו בית נאמן בישראל על דרך התורה המקובלת, וחיוכו את צאצאיהם בדרך ישראל סבא. בכל דרכיו היה חבר נאמן ליראי ה' ושומרי מצוותיו.

כל שנותיו ישב והגה באהלה של תורה. לאחר נישואיו המשיך בתחילה בישיבת מיר, ולימים עבר ללמוד בכולל "תורה ויראה" אצל הגאון רבי אברהם אליהו מייזעס זצ"ל. לאחר מכן, נכנס ללמוד בכולל "קדשים", ואף שהכולל יועד רק לכהנים, הודות לבקאות הנדירה ב"קדשים" הכניסו אותו לכולל והיה שם ה"ישראל" היחיד.

כל קורת רוחו בחייו הייתה מלימוד התורה, ובחריפות מוח סיגל לעצמו כוח של מחדש בתורה בדברים נכוחים וחיידושי תורה נפלאים.

בעמלנותו בתורה חיבר את ספרו הנפלא "מנחת יחיד", פלפולים וחיידושים על הספר "מנחת חינוך". בהקדמתו כתב כי הוא רושם את הערותיו כתלמיד קטן הדין לפני רבו ומתאבק בעפר רגליו ומפלפל בדבריו, וממשיך את זכותו של "רבינו גאון ישראל וקדושו שר התורה רבי יוסף באב"ד זצ"ל יעמוד לי ולזרעי ולזרע זרעי שלא ימוש דברי הברית הזאת מפניו עד עולם, יהא רעוא שאימא מילתא דתתקבל בבי מדרשא ולא אכשל בדבר הלכה ושפתי רבינו תהא דובבות בקבה".

המלצה נלהבת קיבל ממרן ראש הישיבה שר התורה הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל, וכה כתב: "הנה ידידי הרב הגאון, מוטיקי גדולי האברכים שבישיבתנו הקדושה, שקדן עצום ויורד לעומקה של הלכה בבקאות ובחריפות רבה, ומחדש גדול כש"ת מוהר"ר יחיאל זילברברג שליט"א מפה עיר הקודש, רחש

נאך פאלשטיין" (יהודים לארץ ישראל). אביו, רבי מאיר זאב, אמר: "ווען דער גוי טרייבט דארף מען גיין" (כשהגוי מגרש, צריך ללכת), ועלה לארץ ישראל עם משפחתו, כשהם מותירים מאחוריהם את כל רכושם ונכסיהם בגרמניה. בהגיעם לארץ ישראל, התגוררו בתחילה כשנתיים בפתח תקווה החרדית דאז, ולאחר מכן עלו לירושלים והתיישבו ב"בתי נייטיין".

כל מסכת יבמות בזמן אחד

בשנת תרצ"ט, טרם הגיעו למצוות, נפטר עליו אביו. למרות יתמותו, המשיך לשקוד על תלמודו ביגיעה ובידיעת התורה.

בשנת תש"ו, עם התייסדות ישיבת מיר בירושלים, נמנה רבי יחיאל על 15 התלמידים הראשונים שנבחרו על ידי מרן ראש הישיבה הגאון החסיד רבי אליעזר יהודה פינקל זצ"ל. שם למדו מסכת שלמה מדי "זמן", והוא היה מספר כי ידע את מסכת "יבמות" על בוריה מהלימוד של ה"זמן" הראשון ב"מירער ישיבה". פעם בחודש היה מוטל על כל תלמיד בישיבה לומר "חבורה" של חיידושי תורה, וראש הישיבה זצ"ל היה משלם על כך בנדיבות. במשך 32 שנה היה דבוק ברבו מרן רה"י הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל, וזכה ללמוד ממנו תורה ויראת שמיים.

מנעוריו, דבק רבי יחיאל בכל לבו ונפשו במורו ורבו הגאב"ד רבי זעליג ראובן בענגיס זצ"ל, וזכה אצלו לקרבה מיוחדת. כמו כן, נהג לשאוב התעוררות בעבודת ה' משיחותיו של הגה"צ המשגיח רבי יחזקאל לווינשטיין זצ"ל, שהיה מוסר בישיבה הקדושה.

בשנת תשי"א, הקים את ביתו עם הרבנית האשה החשובה מרת ביילא ע"ה, בתו של הרה"ח רבי צבי קליין ז"ל, שנפטר בדמי ימיו עוד לפני השידוך. הגאב"ד הגאון רבי זעליג ראובן בענגיס זצוק"ל היה השדכן ששידך בין החתן והכלה, יתום ויתומה, וגם

הגאון רבי מנדל אטיק זצ"ל ל' כסלו תשפ"ג- שלוש שנים לפטירתו

לאחר נישואיו המשיך ללמוד בישיבת מיר, שם למד יחד עם הגאון רבי משה יהושע לנדא זצ"ל מתלמידי מרן החזון איש.

באותן שנים זכה לחיבה יתירה מראש הישיבה מרן הגאון רבי אליעזר יהודה פינקל זצוק"ל שהעריך וחייב אותו עד מאוד, והיה רגיל לבקש ממנו להרצות בפניו את חיידושי תורתו.

בישיבת מיר נודע כפאר אברכי הישיבה, כשגדולי הלומדים מהם תלמידי חכמים מובהקים היו סרים לשמוע את דעתו ואת חיידושיו בסוגיות הנלמדות.

באותם ימים היה ידוע כי אם רוצים לבחון את אמיתותה של סברה יש להרצותה לפני ר' מענדל, שלמדנותו הגדולה ובמידת האמת הטבועה בו לא היה יכול לסבול סברה עקומה.

באותם שנים היה דבר רגיל אצלו בלילות שבת, שהיה יוצא מבית המדרש שבו התפלל לעבר ביתו, יחד עם הגאון הגדול רבי שלמה פישר זצ"ל, והיו משוחחים בלימוד כשעה וחצי מבלי להבחין בזמן החולף, ורק לאחר מכן היה שב לביתו לקדש על היין.

בישיבת מיר זכה אף להתקרב לראשי הישיבה מרן

באותם ימים זכה להתקרב להגרי"ז מבריסק זצ"ל ולינוק תורה וחכמה מפיו, והיה מזכיר שמועות רבות מפיו לאחר שהיה בין סגל הלומדים שזכו להשתתף בשיעוריו השבועיים, ואף לימים כשעמד בראש ישיבת 'ארץ צבי' היה מזכיר בשיעוריו חיידושים ששמע בעת השיעורים.

כך התקרב רבות למרן בעל החזון איש זצ"ל ונסע רבות מירושלים לבני ברק בכדי לדבר עמו בלימוד, וזכה לקבל ממנו רבות בדרך הלימוד בישירות ובעמקות נפלאה.

הכל ראו בו כבר מצעירותו את אצילות נפשו, את טהרת מידותיו ואת התמדתו הנפלאה בתורה. מגיל צעיר הלך לפניו שמו כחריף ושנון, והוא עלה ונתעלה בתורה והיה מגדולי המתמידים. גדולי ירושלים של אז הביטו עליו בהתפעלות רבה והשתעשעו עמו במילי דאורייתא.

בהגיעו לפרקו נשא לאה את הרבנית מרת שרה לאה ע"ה בת הגאון רבי שמעון הלל שלזינגר זצ"ל נכדו של הגאון רבי עקיבא יוסף שלזינגר זצוק"ל בעל 'לב העברי'. הרבנית ע"ה עמדה ליימינו כל ימיו כשהוא מקדיש את כל זמנו ללימוד בעיון ובהעמקה גדולה.

הגר"מ זצ"ל נולד בל' כסלו שנת תרפ"ט בעיר העתיקה בירושלים לאביו הגאון הירושלמי רבי שלמה צבי אטיק זצ"ל, מחשובי חסידי קארלין בירושלים. כשגודל התמדתו בתורה, היה נקרא בירושלים של מעלה "דער מתמיד".

בבית גדול זה קנה מלא החופן תורה ויראת שמים ונשם לתוככי נשמתו עמל התורה מה.

בעיר הקודש ירושלים ניכרו בו כשרונותיו הברוכים כבר מטל ילדותו כשלמד בתלמוד תורה ובישיבת עץ חיים אצל הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל בעל ה'אבן האזל' שם נודע והתפרסם בכשרונותיו הגדולים ובכח זכרונו הנדיר.

אח"כ המשיך בישיבת מיר אצל מרן ראש הישיבה הגאון החסיד רבי אליעזר יהודה פינקל זצ"ל, וזכה לחביבות מיוחדת אצלו.

הגאון שה"ת רבי חיים שמואלביץ זצוק"ל וחתנו מרה"י הגאון רבי נחום פרצוביץ זצוק"ל שהיו רגילים להשתעשע עמו בדברי תורה.

הקמת הישיבה "ארץ צבי"

לפני כשלושים שנה הקים את ישיבת 'ארץ צבי' בירושלים, שם הרביץ תורה לעדרים והעביר את תורת רבותיו מרן החזון איש ומרן הגרי"ז מבריסק זצוק"ל. תלמידיו דבקו בו מאוד והיו שותים בצמא את דבריו. במשך השנים זכה להעמיד עדרים עדרים של תלמידים, מהם תלמידי חכמים ידועי שם המאירים ומפארים את עולם התורה.

היה גאון בתורה וכל מהלכו ביום בתוך ד' אמות של הלכה. לצד גדולתו בתורה ירד מן ההר אל העם ללמד תורה, להסביר איך לומדים סוגיה, באיזו דרך יש לשנן שקלא וטריא, ולבאר את דברי המפרשים ראשונים ואחרונים. דרך הלימוד שהנחיל לתלמידיו היה לדייק היטב בדברי הראשונים שמהם פינה ויתד להבנת הסברות והסוגיות, לפלפל בדבריהם ביושר עד שמתוך כך האירו הסוגיות והתבררו השיטות ויצאה ההלכה ברורה, וכך צלל לעומק ים התלמוד בחדותא וברתחא דאורייתא.

השיעורים נאמרו בפלפול התלמידים וברתחא דאורייתא, כאשר הבחורים מקשים וראש הישיבה מפרק תוך כדי אמירת השיעור במהלך הדברים.

במשך עשרות בשנים זכה להעמיד לגיונות של תלמידים ששתו בצמא את דברותיו, וראו באור תורתו כמי שיכול להעמיד קדרים של תלמידים בהבנה וידיעת התורה, כשלצד זאת דמותו המיוחדת המאירה לכל אדם השפיעה עליהם רבות לקבל ממנו מלוא חופנים בכל מכמני העלייה.

שיעוריו היו בנויים לתלפיות כשהוא בוחר בדרך העיון והלומדות' בכדי להאזיב את התורה על התלמידים. רבינו היה נכנס לשיעור ופותח ב'קושיה' חמורה בסוגיא הנלמדת, ובונה על כך מערכה אחר מערכה עד שלאחר עמל ויגיעה הגיע להבנת הסוגיא והדברים היו בהירים ושמיים כנתינתן מסיני.

במהלך אמירת השיעור היה מעמיק וצולל בנבכי הסוגיות בבקיאיות מדהימה וחריפות עצומה. כל סוגיה בוארה באר היטב עד אשר מחוורת היתה כשמלה וכל נקודה הבהיקה באור יקרות.

כמו כן היו כל הספקות והשאלות המתהווים מבוררים הלכה למעשה וכל השומעים ידעו מהו המעשה אותו יעשו ללא ספקות וקושיות.

הגאון רבי מענדל זצ"ל לא שימש רק כמגיד שיעור הבא לומר את שיעורו ולשוב לתלמידיו. במשך כל שעות הסדר ישב בהיכל הישיבה בכדי לעמוד מקרוב אחר שקידתם של תלמידי הישיבה, ופעמים רבות ניגש בעצמו בכדי לשאת ולתת עם תלמידי הישיבה במלחמתה של תורה, וכך כמלאך הממונה על כל עשב ואומר לו גדל, עמד הוא על טיפוחו של כל תלמיד ותלמיד.

ואכן מאות תלמידים הפזורים בכל כנפי תבל, ובראשם רבנים, ראשי ישיבות, מורי הוראה בישראל, וראשי עם קודש, מעידים על האילן רב הפירות ממנו יצאו.

בד בבד עם טיפוח הכישרונות והעליה המתמדת של בני הישיבה בלומדות, עמד בראש דאגותיו של רבינו חינוכם ליראת שמים ומדות טובות, והנהגה כללית ראויה בין אדם לחברו, בנימוס ובכבוד, ובשמירת הניקיון והסדר, באופן שיהא שם שמים מתאהב על ידם.

זכה להיות ראש ישיבה נערץ על תלמידיו ממנו זכו לקנות דעה וחכמה במשך למעלה מששים שנה, ולו יד רב בעיצוב דמותם הרוחנית של דורות רבים של תלמידים ששתו בצמא את דבריו, ואלו היו קשורים אליו בעבותות אהבה וחובה, וכמים פנים אל פנים.

רבי מענדל זצ"ל זכה לקנות לו שם של כבוד בין גדולי וגאוני ירושלים של מעלה. כשדבריו נשמעים ורבים משחרים לפתחו כי ללבן עמו את הסוגיות הסבוכות שבש"ס. היה ידוע כבעל שליטה ללא מצרים בכל חלקי התורה, וכבעל זיכרון מפעים שכל סוגיות הש"ס שגורים על פיו במלוא הקיפם.

היה מיוחד בדקדוק המצוות והיה מרבה בחומרות

והידורים כדי לקיים את כל המצוות כפי כל גדרי הדין. עמל רב השקיע באפיית מצות, בארבעת המינים, ובכל שאר דקדוקי המצוות כפי שראה את רבותיו מרן החזון איש ומרן הגרי"ז זיע"א, עם זאת לא נתן לדקדוק המצוות להפריעו מעמלו, יגיעתו, והתמדתו בלימוד התורה.

בני משפחתו מספרים שהיה בעל מאור פנים מיוחדת ומעולם לא ראוהו מקפיד או כועס. תמיד הייתה צהלתו על פניו. והיה נושא על לבו את צרות הפרט והכלל.

השהיה במחיצתו בביתו ברחוב 'פרי חדש' הספוג בניחווח העתיק של עיה"ק, היתה חוויה רוחנית לכשעצמה. התחושה היתה שהנה נמצאים במחיצתו של אחד מגדולי תלמידי חכמים המובהקים שבירושלים שאין לו בעולמו אלא ד' אמות של הלכה בלבד.

ביתו הווה מוקד משיכה ותל תלפיות לטובי וחשובי הלומדים מכל החוגים מירושלים ואף מחוצה לה שפקדו את מעונו דרך קבע לקבל ממנו דרך ונתיב סלול בהבנת הסוגיה הסבוכה והמורכבת אצלם ובבחינת 'כל הדבר הקשה יביאנו אליו', והוא ברוחב ביתו סולל עבורם דרך ונתיב במים עזים עד אשר הסוגיה נעשית בהירה וברורה מאלה ואין שמחה כהתרת הספיקות.

למרות שנתפרסם בירושלים ומחוצה לה כגאון הגאונים וכמארי דכולא תלמודא, כאשר אצלו חברו יחדיו בקיאיות מבהילה וחריפות עצומה למעלה משכל אנוש בכל מכמני התורה שבכתב ושבע"פ, בבלי וירושלמי, תוספתא, ספרא, וספרי מכילתא, רמב"ם, שו"ע, ראשונים ואחרונים שהיו שגורים על פיו כלשונם, וכולם ידעו את עוצם השגותיו בעבודת ה' ובעמלה של תורה, בפלפולא חריפתא, שקידה בלתי פוסקת, זכרון מבהיל, קדושת וטהרת חיים מזוככת עם מידות להפליא, אך עם כל זה התהלך תמיד עם כל אחד קטן כגדול כריע וכדידי אמייתי וללא שום גינונים והתנשאות כלשהי, ואדרבה את כל חריפות דעתו השקיע כדי לתת לכל אדם את ההרגשה הנעימה ביותר.

פרק ג' | על קצה הקולמוס מימי יסוד הישיבה בירושלים

אוהב את הבריות ומקרבן לתורה

רבי נתן צבי פינקל זצ"ל בשיחתו לבני הישיבה (ראה שיחות רבי נתן צבי, עמ' קל"ה), דלכאורה יש מקום לשאול מדוע נהג כך, והרי זו סכנה לכל בני הישיבה, ומדוע החליט ראש הישיבה לסכן את בני הישיבה עבור בחור זה. אכן ראש הישיבה שמידת 'אוהב את הבריות' היתה חלק מקנין נפשו, לא היה מסוגל לנהוג בבחור זה כפי שלכאורה היה מן הראוי לנהוג כלפיו ולהרחיקו מהישיבה, אלא אדרבה הוא מסר את נפשו על הדבר והיה לומד עם אותם בחורים, ובאהבתו הרבה זכה להחזירם למוטב, לפי שאהבה זו היא מן הדברים היוצאים מן הלב ונכנסים אל הלב, וכאשר בחורים אלו היו מרגישים את אהבתו ומסירותו אליהם, השפעתו עליהם היתה עמוקה מאד, עד שהיו משנים את דרכם לגמרי.

המקולקל מהישיבה, אזי אנחנו כולנו עוזבים לאלתר את הישיבה, וצריך להבין שמדובר היה אז בתחילת התהוות הישיבה בירושלים. למרות האיום המפורש ענה להם ראש הישיבה בנחת: "אתם יכולים לעזוב!" ולמול עיניהם הנדהמות הסבי: "אתם, הרי אף אם תעזבו את הישיבה הלא ודאי תמצאו ישיבה אחרת שתשמח לקבל קבוצה כה מובחרת, אבל אותו בחור, באם אזרוק אותו מהישיבה מי יקבל אותו? והוא אף עלול להידרדר לגמרי."

וסיים הג"ר מגדל אטיק, כמובן שאחרי שראינו את התקיפות של ראש הישיבה נשארנו כולנו בישיבה, וגם אותו בחור נשאר בישיבה, ולאחר מכן היטיב את דרכיו ולימים נעשה לאילנא רברבא.

בביאור פשר הנהגתו, אמר מרן ראש הישיבה הגאון

סיפר הגאון רבי מענדל אטיק זצ"ל מראשוני תלמידי הישיבה בירושלים, מעשה נפלא המבטא את מידת האהבה וההקרה העצומה של מרן ראש הישיבה הגאון החסיד **רבי אליעזר יהודה פינקל** זצ"ל למען בני הישיבה ועלייתם הרוחנית:

היינו קבוצת תלמידים ירושלמיים שהגענו ללמוד בישיבת מיר, שהוקמה באותם ימים בביהמ"ד בשכונת 'אחווה' בירושלים, והנה אחד מהצעירים מן לומדי הישיבה התנהגותו היתה שלא כפי הראוי לבן ישיבה, וכבר החל לסור מן הדרך, השמועות אמרו שהלה נסחף אל אחת מהמחנות שפעלו בשנים ההן והפילו חללים רבים מקרב צעירי הציבור החרדי בארץ. ניגשנו קבוצת לומדים מופלגים אל ראש הישיבה ודרישתנו בפינו שאם לא מסלקים את הבחור

כך נבנה בנין הישיבה בשכונת 'בית ישראל'

על לבם הרבה, וסיפר לפניהם על סירובו של הראש ישיבה לקבל תרומה שלמחללי שבת, והפציר בהם מאוד לחזור בתשובה ולהתחיל לשמור את השבת. ואכן נענו לו אחיו, והחלו שלושתם יחדיו בשמירת השבת קודש, וזה כבר תקופה ארוכה שמשמרים את השבת הן בבתיהם והן בעסקיהם.

והנה שבו עתה שוב כדי לתרום לישיבה הקדושה תרומה של כסף כשר, שאין מחללים עליו את השבת! וכך הוציאו שלושת האחים כל אחד מהם את פנקס השיקים מכיסם, וכתבו כל אחד מהם שיק על סך של חמשת אלפים לירות שטרלינג! טבין ותקילין.

וכך נמצא שבזכות ברכת השבת קודש הוכפלה התרומה פי שלושה, שהגיעה עתה לסכום של חמשה עשר אלפים ל"ש, ובאותו סכום אדיר נבנה רוב בנין הישיבה הגדול שבשכונת 'בית ישראל', המתנוסס לתפארה כמבצר התורה הגדול עד היום הזה! (טיב הקהילה בראשית תשע"ח)

מקורות: מוסף שבת קודש; אוסף גליונות; הארכיון התורני; ידידינו הרב יעקב היילר; ידידינו הרב חיים ליב פרצוביץ על עזרתו המיוחדת בחלק נכבד מהחומר כולל התצלומים הנדירים תשואות חן חן לו. ועוד רבים שאי אפשר לפרטם כי רבים הם.

שבת? האם נשמרת השבת בכל מפעלי הענק שבבעלותכם?"

"לא!" ענה האיש בנחרצות. "אבי ז"ל היה אכן שומר שבת, אבל אני כבר לא שומר על השבת!"

"אם כך", החמיצו פניו של ראש הישיבה, "מצטער אני מאוד, אבל את התרומה הזו איני יכול לקחת בשום אופן! אי אפשר לבנות ישיבה קדושה, היכל ומשכן לתורה ולשכינה הקדושה, מכסף שחיללו עבורו את השבת!"

הנדיב קם תיכף ממקומו ועזב את המקום בבושת פנים! כשבקושי מלמל ברכת שלום בשפה רפה.

והנה חלפה תקופה קצרה, וביום אחד חוזר אותו עשיר נכבד לביקור נוסף בהיכל הישיבה הקדושה, אך הפעם הצטרפו עמו לביקור גם שני אחיו, שהיו אף הם מאילי ההון של אנגליה. ולאחר שהתקבלו בסבר פנים יפות, וערכו את הסיוור המרגש בהיכל הישיבה, התיישבו כולם יחדיו במשרד, שם סיפר העשיר, שבביקורו הקודם בישיבה, לאחר שסירב הרב לקבל ממנו את תרומתו מחמת חילול השבת, סערה רוחו מאוד. וכשחזר לביתו באנגליה עשתונותיו נבוכו, בראותו לאיזה שפל המצב הגיע, שאין רוצים לקבל את תרומותיו לצדקה, מחמת חילול השבת, ולפיכך החליט להטיב את דרכו, ולהתחיל לשמור את השבת בכל לב.

ובהיותו שותף בעסקים עם שני אחיו, הלך ודיבר

נסיים במה שסיפר הגאון רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א: סיפר לי מוהר"ר רבי דוד אויערבאך זצ"ל, אחי מרן הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל, שפעם הגיע יהודי אחד מגדולי העשירים באנגליה לביקור במעונו של הגה"צ רבי אליעזר יהודה פינקל זצ"ל, ראש ישיבת מיה באותם ימים לפני כשבעים שנה, שכנה ישיבת מיר ב'בתי מילנר', בטרם היתה ישיבה גדולה כל כך כפי שהיא כיום.

האורח נכנס אל היכל הישיבה, והתהלך בה לאורכה ולרחבה, כשכולו מלא התפעלות והתרגשות לנוכח התלמידים היושבים כל כולם ספונים בעולמה של תורה בלבד. עם סיום הביקור באולם הישיבה, ביקש הנגיד להיכנס אל משרדי הישיבה, שם הוציא מארנקו פנקס שיקים מהודו, ושרבט בו על אתר סכום אגדי של חמשת אלפים לירות שטרלינג! טבין ותקילין, שהיה באותם זמנים הון עצום, כדי שבממון זה יוכלו לרכוש בנין גדול רחב ידיים בשביל הישיבה הקדושה.

כשנטל ראש הישיבה הצדיק את הצ'ק לידו, וראה את הסכום העצום הנקוב בו, הודה בפה מלא לנדיב הנכבד. אך אמר שבטרם יקבל ממנו את התרומה, מוכרח הוא לשאול שאלה אחת חשובה ביותר.

"בבקשה!" נענה הגביר ברוב חשיבות.

"אמור נא", שאל הראש ישיבה, "האם הנך שומר

ימים מקדם

פרסום ראשון מכתב מדרשכבה"ג מרן ר' חיים עוזר גראדזענסקי בשנת תרפ"ז עבור "מקור התורה הישיבה הגדולה והעתיקה דק' מיר"...

עם חזרתה של ישיבת מיר למקומה מגולתה בפולטבה הרוסית בשנות מלחמת העולם הראשונה הופך מקום תורה זה לגדול שבבתי המדרשות שבארצות הגולה בכמות ובאיכות (ראה ל' הגר"ח"ע במכתב שלפנינו) הוצאותיה של הישיבה עלו עד למעלה ראש ובעלי חובותיה העזים ומרי הנפש (ל' הגר"י וינברג מברלין במכתב מטבת תרפ"ו) דחקו ותקפו עד לאין נשוא (שם).

להלן קול קורא (הובא בספר שנות דור ודור ח"ב עמ' ריד) אותו פרסם הגר"ח"ע בכסלו תרפ"ז בו הוא קורא לגדיבי עם בכל תפוצות ישראל להחיש עזרה ל"מקור התורה הישיבה הגדולה והעתיקה דק' מיר".

תקיים אי"ה ביום חמישי י"ז תשרי ב' דחווה"מ סוכות
בסוכת הישיבה הק' בשעה 9:15
בהשתתפות ראשי ורבני הישיבה שליט"א
שמחה וריקודים בהיכל הישיבה,
הקרנה לנשים בבנין בית ישעיה,
ידידי הישיבה מוזמנים להשתתף לכבוד התורה ולומדיה

שמחת
בית
השואבה
בישיבה הק'

ישיבת מיר
YESHIVAS MIR
YERUSHALAYIM

"הקבלת פני רבו בחג"

קבלת קהל בסוכת מורנו הגאון רבי יצחק אזרחי שליט"א רחוב סודרוצקין 9 כניסה ג' יום רביעי א' דחווה"מ ומוצאי שבת ד' דחווה"מ בין השעות 20:30-22:30	קבלת קהל בסוכת מורנו המשגיח הגאון רבי בנימין פינקל שליט"א רחוב הרב זוננפלד 42 קומה 2 יום רביעי א' דחווה"מ בין 20:30-22:00 בערב	קבלת קהל בסוכת מורנו ראש הישיבה שליט"א רחוב הרב חיים נאה 10 יום רביעי א' דחווה"מ בין 19:30-20:30 ויום חמישי ב' דחווה"מ בין 12:30-13:15 בצהריים
---	--	--

בברכת מועדים לשמחה